

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับอาชญากรรม

2.1.1 ความหมายของอาชญากรรม

อาชญากรรมเป็นคำสมาสระหว่าง “ อาชญา ” กับคำว่า “ กรรม ” ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาสันสกฤต อาชญา หมายถึง อำนาจ หรือโทษ คำนี้มักใช้กับพระเจ้าแผ่นดินหรือ เจ้านาย เช่น พระราชอาชญา คดีที่เกี่ยวกับโทษหลวงเรียกว่า คดีอาชญา หรือคดีความอาญา เป็นต้น ส่วนกรรม หมายถึง การกระทำที่สนองผลร้ายที่ได้ทำไว้แต่ปางก่อน บาป ความตาย คำว่า อาชญากรรมนี้ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า “ Crime ” คำว่าอาชญากรรมทั้งในภาษาไทยและในภาษาอังกฤษมีความหมายคล้ายคลึงกันคือ การกระทำที่ทางกฎหมายระบุไว้ว่าเป็นความผิดและมีการกำหนดโทษไว้ ซึ่งนอกจากความหมายดังกล่าวนี้แล้ว ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านได้กำหนดนิยามความหมายของอาชญากรรมไว้ในมุมมองต่าง ๆ กัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้.-

Durkheim (1964: 21) ได้ให้ความหมายของอาชญากรรมไว้ว่า เป็นการกระทำที่ทำให้ความเสียหายต่อความรู้สึกของส่วนรวม

Sutherland (1974: 243) ให้ทรรศนะเกี่ยวกับอาชญากรรมไว้ว่า อาชญากรรมเป็นผลที่เกิดจากการเรียนรู้จากความสัมพันธ์ของกลุ่มโดยอาศัยการพบปะสังสรรค์ การสื่อสารคมนาคม การมีส่วนร่วมกลุ่มในสังคม ซึ่งการเรียนรู้ในที่นี้จะรวมถึงเรื่องทัศนคติ แรงจูงใจ แรงผลักดันอันมีผลให้เกิดการกระทำพฤติกรรมทางอาชญากรรม การเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในด้านความรู้สึกในทางที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกฎหมาย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 915) ได้ให้ความหมายของอาชญากรรมไว้ว่าหมายถึง การกระทำผิดกฎหมายอาญา

ชาย เสวิกุล (2514: 15-16) ได้ให้ความหมายของอาชญากรรมไว้ 2 ประการ คือ

1. ด้านกฎหมาย อาชญากรรม หมายถึง การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืน หรือขัดต่อกฎหมายที่วางไว้ และผู้กระทำนั้นจะต้องได้รับโทษที่กฎหมายกำหนดไว้ในกฎหมาย
2. ด้านสังคม อาชญากรรม หมายถึง ความขัดแย้งระหว่างบุคคลกับสังคมเป็นหลัก และพิจารณาว่าการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือขัดแย้งนั้นเกิดขึ้นอย่างไร อะไรเป็นปัจจัยที่มีส่วนทำให้บุคคลนั้นไม่สามารถปรับปรุงหรือปฏิบัติให้สอดคล้องกับกฎหมายซึ่งเป็นมาตรฐานอย่างหนึ่งของสังคม

เสริม ปุณณะนิตานนท์ (2523: 51) ได้ให้ความหมายของอาชญากรรมไว้ว่า อาชญากรรม หมายถึง

1. การกระทำที่ละเมิดกฎหมายอาญา การกระทำใด ๆ ไม่ว่าจะการกระทำนั้นเป็นประเภทที่สังคมนำลงโทษเพียงใด ไม่ว่าจะผิดศีลธรรมมากน้อยแค่ไหนก็ไม่ถือว่าเป็นอาชญากรรม ถ้าไม่มีบทบัญญัติลงโทษไว้
2. การกระทำโดยเจตนาละเมิดกฎหมายอาญาหรือมีเจตนาละเว้น ไม่ว่าจะในสิ่งที่กฎหมายอาญามุ่งบังคับให้กระทำโดยไม่มีข้อแก้ตัวที่สมเหตุผล ซึ่งทำให้รัฐต้องดำเนินการลงโทษในฐานะที่เป็นความผิดอุกฉกรรจ์หรือความผิดลหุโทษ

อัณฑนพ ชูบำรุง (2532: 6) ให้ความหมายของอาชญากรรมไว้ว่า อาชญากรรม หมายถึง พฤติกรรมที่มีผลให้บุคคลในสังคมได้รับอันตรายคือเป็นอันตรายต่อชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน จึงต้องลงโทษผู้ประพฤตินั้นโดยฝ่ายที่อำนาจตามกฎหมาย

โสภา ชูพิชัยกุล (2529: 90) ให้ความหมายของอาชญากรรมว่าหมายถึง การกระทำความผิดใดของบุคคลหนึ่งซึ่งขัดต่อกฎหมายอันได้บัญญัติเป็นข้อห้ามไว้ ฉะนั้น ผู้ประกอบอาชญากรรมหรือผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษ

ดังนั้น โดยสรุปแล้วอาชญากรรมจึงหมายถึง การกระทำใด ๆ ก็ตามที่มีลักษณะเป็นการฝ่าฝืนหรือขัดต่อดัวบทกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้ และผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับการลงโทษตามดัวบทกฎหมายที่กำหนดไว้ในขณะนั้น ทางด้านสังคมพึงเล็งถึงความขัดแย้งระหว่างบุคคลกับสังคมว่ามีสาเหตุอะไรที่ทำให้บุคคลไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานหรือกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.1.2 ประเภทของอาชญากรรม

โสภา ชูพิชัยกุลและคณะ (2525: 75-80) ได้กล่าวถึงการจัดประเภทของอาชญากรรมว่าสามารถจำแนกได้โดยอาศัยแนวการจัดหมวดประเภทของอาชญากรรมดังนี้-

1. อาศัยแนวการจัดทางกฎหมาย (Legal Approach) คือ เน้นกฎหมายเป็นหลักโดยมุ่งพิจารณาถึงการกระทำความผิดที่ขัดต่อศีลธรรมอันดีงามหรือที่ขัดต่อกฎระเบียบข้อบังคับ โดยพิจารณาถึงผลกระทบของการกระทำนั้น ๆ ว่ามีผลกระทบกระเทือนต่อชีวิตมนุษย์โดยตรงหรือไม่มีผลขัดต่อหลักศีลธรรมหรือไม่ซึ่งเป็นที่ยอมรับของคนส่วนรวมหรือไม่ อนึ่งในการจัดประเภทของอาชญากรรมโดยอาศัยกฎหมายนั้นแบ่งย่อยออกได้ดังนี้

1.1 Mala In Se คือ ประเภทของการกระทำความผิดที่เห็นได้เด่นชัด มีผลกระทบกระเทือนถึงชีวิตความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลอื่นหรือของสาธารณประโยชน์ อันได้แก่ การปล้นฆ่าลักทรัพย์ของบุคคลทั่วไปหรือของหลวง การกระทำความผิดของเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ซึ่งมีผลกระทบกระเทือนต่อหน่วยงานนั้น ๆ อันได้แก่ การใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิด การปลอมแปลงเอกสาร เป็นต้น

1.2 Mala Prohibita อันได้แก่ การกระทำพฤติกรรมอันเป็นความผิดตามกฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิด อันได้แก่ การฝ่าฝืนกฎจราจร การหลีกเลียงภาษี การละเมิดกฎหมายแรงงาน เป็นต้น

2. พิจารณาจากความหนักเบาหรือความรุนแรงของการประกอบอาชญากรรมหรือการกระทำ-ความผิดเป็นเกณฑ์ ได้แก่

2.2 อาชญากรรมที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศชาติหรือชุมชน (Treason) แยกได้เป็น 2 ประเภทด้วยกัน คือ

2.2.1 อาชญากรรมที่มีผลต่อความมั่นคงของประเทศชาติหรือต่อชุมชน อันได้แก่ การปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์ และพระราชวงศ์ การฆ่าผู้นำรัฐบาล การปลอมแปลงธนบัตรเงินตรา การขายความลับของทางราชการ เป็นต้น

2.2.2 อาชญากรรมที่มีผลร้ายต่ออนุภการหรือผู้ที่มีพระคุณ อันได้แก่ การฆ่าบิดามารดา ภรรยาฆ่าสามี หรือสามีฆ่าภรรยา คนรับใช้ฆ่านายจ้าง เป็นต้น

2.3 อาชญากรรมที่มีผลกระทบร้ายแรงต่อบุคคลทั่วไปและต่อทรัพย์สิน (Felonies) อันได้แก่ การฆาตกรรม การข่มขืนกระทำชำเรา การปล้นฆ่าหรือปล้นชิงทรัพย์ เป็นต้น

3. อาศัยแนวทางการจัดทางด้านสังคมวิทยา (Sociological Approach) โดยพิจารณาถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการก่ออาชญากรรมอันได้แก่ อาชีพ ความคล้ายคลึงหรือความแตกต่างกันของผู้ประกอบอาชญากรรม ปฏิกริยาตอบสนองจากบุคคลภายนอกและจากภายในสังคมนั้น ๆ เกี่ยวกับการจัดประเภทของอาชญากรรมทางด้านสังคมวิทยาโดยการนำมาจัดเป็นหมวดหมู่สามารถแยกออกได้เป็น 8 ประเภทด้วยกัน คือ

3.1 อาชญากรรมประเภทร้ายแรงซึ่งมีผลต่อชีวิตของบุคคล (Violence Person Crime) การประกอบอาชญากรรมประเภทนี้เกิดจากสาเหตุทางด้านอารมณ์ ผู้ประกอบอาชญากรรมส่วนใหญ่จะไม่มีประวัติการกระทำผิดมาก่อน แต่กระทำลงไปเนื่องจากความกดดันทางอารมณ์หรือถูกย่ำแย่อย่างรุนแรงและเมื่อกระทำลงไปแล้วจึงรู้สึกตัว

3.2 อาชญากรรมประเภทประกอบเป็นครั้งคราวเกี่ยวกับทรัพย์สิน (Occasional Property Crime) การประกอบอาชญากรรมประเภทนี้ ขึ้นอยู่กับโอกาสที่อำนวยให้ประกอบโดยมิได้มุ่งหวังหรือตั้งใจมาก่อน เกิดขึ้นเนื่องจากโอกาสอำนวยในขณะนั้นบวกกับความต้องการทรัพย์สินเป็นทุนเดิม อาชญากรรมประเภทนี้ได้แก่ การลักทรัพย์ ขโมยรถ ใช้บัตรเครดิตปลอม เป็นต้น

3.3 อาชญากรรมประเภทใช้ตำแหน่งหน้าที่ในทางที่ผิดหรือทำความผิดต่ออาชีพ (Occupational Crime) การประกอบอาชญากรรมประเภทนี้ผู้ประกอบเป็นผู้มีอำนาจมีตำแหน่งหน้าที่การงานสูง แต่ใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิดและมักไม่รู้สึกรู้ว่าตนเป็นอาชญากรหรือได้ทำความผิดลงไป ลักษณะการประกอบอาชญากรรม อาทิเช่น การซื้อของหนีภาษี การกักตุนสินค้า การคอร์รัปชัน เป็นต้น ในบางครั้งคราวเราเรียกอาชญากรรมประเภทนี้ว่า "อาชญากรผู้ดี"

3.4 อาชญากรรมการเมือง (Political Crime) ได้แก่ การประกอบอาชญากรรมอันมีจุดมุ่งหมายเกี่ยวกับด้านการเมืองและกฎหมายบัญญัติไว้ว่ามีความผิด เช่น การก่อการร้ายขององค์การที่ต่อต้านรัฐบาล การขายความลับของประเทศให้แก่ประเทศที่เป็นศัตรู การกระทำจารกรรม เป็นต้น

3.5 อาชญากรรมที่มีผลเกี่ยวข้องกับถึงส่วนรวม (Public Order Crime) หรือขัดต่อความรู้สึกของส่วนรวมอาชญากรรมประเภทนี้เป็นอาชญากรรมที่ไม่มีผู้เสียหาย ผู้ประกอบอาชญากรรมหรือทำความผิดเป็นผู้ได้รับความเสียหายเอง ได้แก่ การเล่นการพนัน การประกอบอาชีพเป็นโสเภณี เป็นต้น

3.6 อาชญากรรมทั่วไป (Conventional Crime) อันได้แก่ การลักทรัพย์ การปล้นทรัพย์ การชิงทรัพย์ เป็นต้น

3.7 อาชญากรรมที่ก่อตัวขึ้นในรูปองค์กร (Organized Crime) การประกอบอาชญากรรมลักษณะนี้จะมีการแบ่งสายงานดำเนินการเป็นเครือข่าย อาทิเช่น เครือข่ายขององค์กรค้ายาเสพติด การปลอมแปลงสินค้า เป็นต้น

3.8 อาชญากรรมประเภทมืออาชีพ (Professional Crime) ผู้ประกอบอาชญากรรมประเภทนี้จะมีความชำนาญในอาชีพของตนเป็นอย่างดี เช่น มือปืนรับจ้าง เป็นต้น

4. การจัดประเภทอาชญากรรมตามแผนปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งแผนแม่บทตำรวจ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2540 – 2544) ได้กำหนดกลุ่มคดีเป้าหมายซึ่งต้องควบคุมไว้ 3 กลุ่มคดี เพราะเป็นกลุ่มคดีที่บั่นทอนความสงบสุขและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นอย่างยิ่งคดี 3 กลุ่ม นั้นประกอบด้วย

1. กลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ
2. กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อ ชีวิต ร่างกายและเพศ
3. กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน

ซึ่งนอกเหนือจากกลุ่มคดีทั้ง 3 กลุ่มนี้แล้ว ทางสำนักงานแผนงานและงบประมาณ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2540: 3) ยังให้ความสนใจเป็นพิเศษกับกลุ่มคดีอีก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มคดีที่น่าสนใจและกลุ่มคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย รวมเป็นคดีอาญา 5 กลุ่ม

2.2 ลักษณะคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ

สำนักงานแผนงานและงบประมาณ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2540: 4) กล่าวถึงลักษณะคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญไว้ว่าเป็นกลุ่มคดีนี้ประกอบไปด้วยคดีที่มีความรุนแรงสร้างความหวาดกลัวและสะเทือนขวัญต่อประชาชนทั่วไป ตามระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะที่ 18 บทที่ 1 ข้อ 460 กำหนดไว้ว่า การกระทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตราดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นเหตุอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ คือ

1. คดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา
2. คดีปล้นทรัพย์
3. คดีชิงทรัพย์
4. คดีลักพาเรียกค่าไถ่
5. คดีวางเพลิง

1. ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 10 ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย หมวด 1 ความผิดต่อชีวิต

มาตรา 288 " ผู้ใดฆ่าผู้อื่น ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี "

มาตรา 289 " ผู้ใด

(1) ฆ่าบุพการี

(2) ฆ่าเจ้าพนักงาน ซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่จะกระทำ หรือได้กระทำการตามหน้าที่

(3) ฆ่าผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน ในการที่เจ้าพนักงานนั้นกระทำการตามหน้าที่เพราะเหตุที่บุคคลนั้นจะช่วยเหลือเจ้าพนักงานดังกล่าวแล้ว

(4) ฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน

(5) ฆ่าผู้อื่นโดยทรมาณ หรือโดยกระทำทารุณโหดร้าย

(6) ฆ่าผู้อื่นเพื่อเตรียมการ หรือเพื่อความสะดวกในการที่กระทำความผิดอย่างอื่น

(7) ฆ่าผู้อื่นเพื่อจะเอาหรือเอาไว้ซึ่งผลประโยชน์อันเกิดแต่การที่ตนได้กระทำความผิดอื่นเพื่อปกปิดความผิดอื่นของตนหรือเพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นอาญาในความผิดอื่นที่ตนได้กระทำไว้

ต้องระวางโทษประหารชีวิต "

2. ปล้นทรัพย์ เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 12 ความผิดเกี่ยวกับ ทรัพย์หมวด 2 ความผิดฐานกรรโชกทรัพย์ ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์

มาตรา 340 " ผู้ใดชิงทรัพย์โดยร่วมกันกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป ผู้นั้น กระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่สองหมื่น บาทถึงสี่หมื่นบาท "

3. ชิงทรัพย์ เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 12 ความผิดเกี่ยวกับ ทรัพย์หมวด 2 ความผิดฐานกรรโชกทรัพย์ ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์

มาตรา 339 " ผู้ใดลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลัง ประทุษร้าย เพื่อ

- (1) ให้ความสะดวกแก่การลักทรัพย์หรือการพาทรัพย์นั้นไป
- (2) ให้อยู่ในชิงทรัพย์นั้น
- (3) ยึดถือเอาทรัพย์นั้นไว้
- (4) ปกปิดการกระทำความผิดนั้น หรือ
- (5) ให้ออกจากการจับกุม

ผู้นั้นกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับ ตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสองหมื่นบาท "

4. ลักพาเรียกค่าไถ่ เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 11 ความผิด เกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง หมวด 1 ความผิดต่อเสรีภาพ

มาตรา 313 " ผู้ใดเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าไถ่

- (1) เอาตัวเด็กอายุไม่เกินสิบห้าปีไป
- (2) เอาตัวบุคคลอายุกว่าสิบห้าปีไป โดยใช้อุบายหลอกลวง ขู่เข็ญใช้กำลัง ประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีการข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด หรือ

(3) หนองเหนียวหรือกักขังบุคคลใด

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต "

5. วางเพลิง เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 6 ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน

มาตรา 217 " ผู้ใดวางเพลิงเผาทรัพย์สินของผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปีและปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท "

มาตรา 218 " ผู้ใดวางเพลิงเผาทรัพย์สินดังต่อไปนี้

- (1) โรงเรือน เรือ หรือแพที่คนอยู่อาศัย
- (2) โรงเรือน เรือ หรือแพอันเป็นที่เก็บสินค้าหรือที่ทำสินค้า
- (3) โรงมหรสพหรือสถานที่ประชุม
- (4) โรงเรือนอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เป็นสาธารณสถานหรือเป็นที่สำหรับ

ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

(5) สถานีรถไฟ ท่าอากาศยานหรือจอดรถหรือสาธารณะ

(6) เรือกลไฟ หรือเรือยนต์ อันมีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป อากาศยานหรือรถไฟที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะ

ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี "

2.3 สภาพปัญหาคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ

คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ นับว่าเป็นอาชญากรรมที่สร้างความหวาดกลัว และมีผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนส่วนรวมเป็นอย่างมาก เนื่องจกลักษณะการประกอบอาชญากรรมของคนร้าย ยังคงมีความรุนแรง อุกอาจทำทนาย และสะเทือนขวัญแก่ประชาชนทั่วไป อาวุธสงคราม อาวุธปืนเถื่อน และอาวุธร้ายแรงทุกประเภทยังคง

เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ถูกนำมาใช้ในการประกอบอาชญากรรมด้วยเสมอ ทำให้ประชาชนผู้เคราะห์ร้ายเป็นจำนวนมากต้องได้รับบาดเจ็บพิการ และบางรายต้องสูญเสียชีวิตอันเป็นผลให้ประชาชนทั่วไปขาดความมั่นใจในความปลอดภัยของตน ตลอดจนเกิดความหวั่นวิตกต่อการดำรงชีวิตประจำวันตามปกติ คดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ซึ่งส่วนใหญ่จะกระทำโดยมือปืนรับจ้าง ยังคงเกิดขึ้นเสมอ ทั้งนี้เนื่องจากการทำมาหาเลี้ยงชีพและการประกอบกิจการตามสภาพสังคมในปัจจุบัน มักมีการแก่งแย่งและเกิดการขัดผลประโยชน์กันอยู่เสมอ จึงมีการจ้างมือปืนรับจ้างฆ่าผู้ที่ขัดผลประโยชน์ และขัดขวางการดำเนินงานของตนโดยมือปืนรับจ้างก็หารายได้ในราคาไม่แพงนัก ประกอบกับยังมีผู้ทำมาหากินทางด้านนี้อีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งการกระทำเช่นนี้ นอกจากจะเป็นที่หวาดหวั่นของประชาชนในทุกวงการ และเป็นอุปสรรคสำคัญยิ่งต่อการประกอบอาชีพตามปกติแล้ว ยังนับได้ว่าเป็นการกระทำที่อุกอาจ ขาดความยำเกรงต่อบทกฎหมาย และทำลายความสามารถของเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นอย่างมาก นอกจากนี้การประกอบอาชญากรรมในลักษณะที่มีการรวมตัวเป็นกลุ่มและมีเครือข่ายโยงใยในการประกอบอาชญากรรมอย่างกว้างขวาง ครอบคลุมหลายพื้นที่นั้นยังคงเกิดขึ้นและระบาดโดยทั่วไป โดยเฉพาะแก๊งรถจักรยานยนต์ที่ทำการชิงทรัพย์ของประชาชนบนท้องถนน ตลอดจนแก๊งอันธพาลต่าง ๆ ที่รวมตัวกันทำการปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ตามบ้านเรือน อาคารร้านค้าและรวมถึงแก๊งโจรกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์นั้น มีผลทำให้ประชาชนเกิดความเดือดร้อน วิตกกังวลและเกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัยเกี่ยวกับสวัสดิภาพในชีวิตและทรัพย์สินของตนเป็นอย่างมาก

2.4 สถานภาพ และแนวโน้มความรุนแรงคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญในอนาคต

จากข้อมูลสถิติการรับแจ้งคดีประเภทต่าง ๆ ในกลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ปรากฏว่ามีแนวโน้มของการรับแจ้งในภาพรวมสูงขึ้นทุกปี เมื่อพิจารณาแนวโน้มความรุนแรงของประเภทคดี พบว่า คดีชิงทรัพย์จะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปีในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนพื้นที่แถบชายฝั่งซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเจริญหรือเป็นเมืองใหญ่จะมีความรุนแรงในคดีเกี่ยวกับทรัพย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคดีชิงทรัพย์ รองลงมาคือ คดีปล้นทรัพย์ ส่วนในต่างจังหวัดหรือพื้นที่ที่มีความเจริญยังเข้าไปไม่ถึง มักจะมีประเด็นปัญหาหรือสาเหตุของคดีมาจากความขัดแย้งในเรื่องส่วนตัวและผลประโยชน์ คดีที่รับแจ้งมากที่สุดและมีแนวโน้มสูงขึ้นคือ คดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ซึ่งพิจารณาได้จาก

สถิติการรับแจ้งและจับกุมคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ.2540
รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สถิติการรับแจ้งและจับกุมคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ.2540

ข้อหาความผิด	รับแจ้ง	จับกุม	อัตราการรับแจ้ง	ผลการจับกุม
คดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา	4,785	1,901	7.86	39.73
คดีปล้นทรัพย์	1,072	546	1.76	50.93
คดีชิงทรัพย์	2,290	1,131	3.76	49.39
คดีลักพาเรียกค่าไถ่	9	6	0.01	66.67
คดีวางเพลิง	244	148	0.4	60.66
รวม	8,400	3,732	13.18	44.43

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศ สำนักงานแผนงานและงบประมาณ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

การคาดการณ์หรือพยากรณ์สถานการณ์ความรุนแรง หรือแนวโน้มของการเกิดในอนาคต สำหรับกลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ จากสถิติในช่วงปีงบประมาณ 2532 ถึง 2536 ที่ผ่านมานั้นคาดการณ์ว่าในอนาคตหลักจากที่ได้มีการพัฒนาประเทศในเชิงอุตสาหกรรม ความเจริญได้พัฒนาไปยังพื้นที่ต่างจังหวัดที่เป็นเขตเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง จะทำให้สถิติของการเกิดคดี อุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญที่เกี่ยวกับทรัพย์เพิ่มมากขึ้น เช่น ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ ส่วนคดีฆ่า ผู้อื่นโดยเจตนาจะเป็นความรุนแรงอันดับสองรองลงมาในทุกเขตพื้นที่ ซึ่งสมควรอย่างยิ่งที่ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจจะได้วางแผนกำหนดมาตรการในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้ได้ผลอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ

2.5 แนวคิดทฤษฎีในการอธิบายสาเหตุการกระทำผิด

อริญ สุวรรณบุปผา (2518: 7) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการประกอบอาชญากรรมหรือการกระทำผิดว่า ในทางอาชญาวิทยายอมรับว่า ศาสตร์แขนงต่าง ๆ หรือวิทยาการในสาขาต่าง ๆ มีความสำคัญเท่าเทียมกันต่อการอธิบายสาเหตุแห่งอาชญากรรม ทั้งนี้เพราะไม่มีวิทยาการสาขาหนึ่งสาขาใดโดยเฉพาะที่จะอธิบายสาเหตุแห่งอาชญากรรมได้อย่างแน่นอนชัดแจ้งสาเหตุที่นำไปสู่การกระทำผิดนั้นสามารถแยกได้เป็น 2 สาเหตุใหญ่ ๆ คือ ประการแรก สาเหตุทางด้านร่างกายและจิตใจ และประการที่ 2 คือ สาเหตุทางสังคมและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้สาเหตุ 2 สาเหตุนี้แล้วยังสามารถใช้วิธีการศึกษาเฉพาะราย ศึกษาเจาะลงไปเพื่อให้ทราบสาเหตุที่แน่ชัดว่าเพราะ เหตุใดบุคคลนั้น ๆ จึงกระทำความผิดหรือมีอิทธิพลใดที่โน้มน้าวให้บุคคลนั้น ๆ ประกอบ อาชญากรรม

อย่างไรก็ดีการที่จะหาสาเหตุของอาชญากรรมให้ได้อย่างถูกต้องตรงตามเป้าหมายอันที่จะยึดถือเป็นหลักเกณฑ์ตายตัวเป็นเรื่องยากลำบากเพราะการที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดได้กระทำความผิดขึ้นนั้น ก็มีสาเหตุจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง เพียงแต่ส่วนมากมักเกิดขึ้นจากสาเหตุหลายประการเข้ามาซ้อนกันและช่วยผลักดันให้บุคคลกระทำความผิดขึ้น และในบางกรณีที่บุคคลกระทำความผิดก็เพราะสิ่งซึ่งเกิดขึ้นจากความรู้สึกส่วนลึกภายในจิตใจและอารมณ์ของผู้นั่นเอง ซึ่งเป็นสิ่งซึ่งยากแก่การที่จะรู้ได้อย่างชัดแจ้ง ดังนั้นสาเหตุของอาชญากรรมต่าง ๆ ที่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้ามาแล้วนั้น จึงยังมีสาเหตุสุดท้ายตายตัว อีกทั้งแนวความคิดเกี่ยวกับสาเหตุของอาชญากรรมในแต่ละยุคแต่ละสมัยก็อาจมีความแตกต่างกันหรือคล้ายคลึงกันได้ อาชญากรรมนั้นย่อมเกี่ยวพันและขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทางด้านสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม สถานะชนชั้นทางสังคมนี้จะเป็นเครื่องกำหนดความโน้มเอียงในการกระทำความผิดความสามารถที่จะต่อต้านความกดดันในการกระทำผิดซึ่งถูกกำหนดโดยบทบาทของกลุ่มและความโน้มเอียงต่อการกระทำผิดที่ถูกกำหนดโดยบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันไป

Cohen and Short (1976 อ้างถึงใน พิศาล มุขแจ้ง 2538: 26) ได้อธิบายสาเหตุต่าง ๆ ที่ทำให้บุคคลประกอบอาชญากรรมหรือการกระทำผิดว่า ปัจจัยทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมนับว่ามี

ว่ามีอิทธิพลต่อมนุษย์มาก เพราะจะค่อย ๆ ซึมซาบเข้าปรงแต่งลักษณะจิตใจ อารมณ์และทัศนคติ ซึ่งแสดงออกในรูปของบุคลิกภาพ ทำให้แนวโน้มที่จะทำตามหรือฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของสังคมจนถึงระดับนำไปสู่การประกอบอาชญากรรมได้ง่าย หากปัจจัยคือโอกาสและสถานการณ์เอื้ออำนวย จากการศึกษาของ Cohen and Short พบว่า สาเหตุการเกิดอาชญากรรมหรือการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในเขตชุมชนเมืองและโดยเฉพาะในเขตชานเมือง สาเหตุสำคัญสาเหตุหนึ่งนั่นคือ "ช่วงโอกาส"

Gibbons (1976: 71-73 อ้างถึงใน สุภาพ ทองรัตน์, 2531: 6) ได้กล่าวถึงทฤษฎีของอาชญากรรม หรือการกระทำความผิดสามารถแบ่งออกเป็น 3 พวกใหญ่ ๆ ได้ คือ ทางชีววิทยา จิตวิทยา และสังคมวิทยา

ทางชีววิทยาหาคำตอบของสาเหตุนี้ว่า ผู้ฝ่าฝืนกฎหมายเป็นบุคคลซึ่งกระทำผิดเพราะผลของความผิดปกติทางชีววิทยา ผู้กระทำผิดเป็นผลลัพท์ของความบกพร่องทางพันธุกรรม เช่น ความไม่สมดุลของต่อม หรือพยาธิในสมอง โครงสร้างทางร่างกายหรือแบบของอารมณ์ซึ่งจะผลักดันให้เขาต้องกระทำความผิด

ส่วนในทางจิตวิทยานั้นมีความเห็นแตกต่างออกไป กล่าวคือ ผู้กระทำผิดแสดงพฤติกรรมเพราะเป็นผลของพยาธิทางจิตอย่างใดอย่างหนึ่งในทฤษฎีจิตวิทยา ส่วนมากเด็กที่มีปัญหาในการปรับตัวมักจะถูกประเมินว่าเป็นผลของประสบการณ์ที่ใกล้ชิดตัวเขาคือ ในครอบครัว หรือสภาพการณ์อื่นที่คล้ายกัน ดังนั้นจึงไม่มีใครสนใจผลขององค์การทางสังคมเท่าใดนักและสำหรับข้อคิดทางด้านสังคมวิทยานั้นมักจะอธิบายความแตกต่างในเรื่องอัตราของการกระทำผิดของบุคคลโดยใช้เงื่อนไขต่าง ๆ ของโครงสร้างของสังคม หรือหากกล่าวละเอียดไปอีกมักจะอธิบายผู้กระทำผิดแต่ละคน โดยชบวนการเรียนรู้ในกลุ่มแก๊งและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดการใส่ตราบาป โดยหน่วยงานการควบคุมสังคมต่าง ๆ และอธิบายตัวแปรอื่น ๆ ที่เป็นประเภทเดียวกัน

2.5.1 แนวความคิดทางชีววิทยา

Eidefonse (1973: 94-95 อ้างถึงใน พิศาล มุขแจ้ง 2538:18) ได้อธิบายถึงสาเหตุการกระทำผิดทางด้านชีววิทยาไว้ว่า เกี่ยวกับสาเหตุของการประกอบอาชญากรรมหรือการกระทำผิดนั้น ผู้ฝ่าฝืนกฎหมายเป็นบุคคลซึ่งกระทำผิดเพราะเป็นผลของความผิดปกติทางชีววิทยา ผู้กระทำผิดเป็นผลลัพท์ของความบกพร่องทางพันธุกรรม ความไม่สมดุลของต่อมหรือพยาธิทางสมอง โครงสร้างทางร่างกายหรือแบบอารมณ์ซึ่งผลักดันให้เขาต้องกระทำผิดโดยการก่ออาชญากรรมหรือเป็นอาชญากร แม้ว่าผู้กระทำผิดจะได้มีประสบการณ์ใหม่ของชีวิตในระยะหลังก็ไม่อาจจะแก้ความบกพร่องของพันธุกรรมได้

ซึ่งในปลาย ค.ศ. 2519 นายแพทย์ชาวอิตาลีเขียนชื่อว่า Lomboso (Skyes, 1978: 11 - 14 อ้างถึงใน สุภาพ ทองรัตน์, 2531: 7) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับชีวภาพของอาชญากรรมและผู้ป่วยโรคจิตในสงครามไครมินและได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับอาชญากรรม สาเหตุและวิธีการแก้ไขฟื้นฟู (Crimes its Causes and Remedies) สาเหตุของการเกิดอาชญากรรมนั้น Lomboso มีความเห็นว่า อิทธิพลสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมผสมผสานกับอิทธิพลของพันธุกรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การกระทำผิด และยังเชื่อว่าคนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน โดยเฉพาะอาชญากรเป็นพวกที่มีความผิดปกติทางร่างกาย เช่น รูปหน้า กระโหลกศีรษะ ลักษณะของร่างกาย สมอง สิ่งเหล่านี้เรียกพวกนี้ว่าพวกที่เกิดมาเพื่อเป็นอาชญากร (Born to be Criminal)

ต่อมาในปี ค.ศ. 1939 นักมานุษยวิทยาชื่อว่า Hooton (1939: 388 อ้างถึงใน สุภาพ ทองรัตน์, 2531: 7) ได้พิมพ์หนังสือขึ้นมาเล่มหนึ่งชื่อว่า "อาชญากรรมกับมนุษย์" อันเป็นผลจากการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี โดยการศึกษาเปรียบเทียบนักโทษจำนวน 11,000 คนกับกลุ่มควบคุมอีกจำนวนเล็กน้อย ซึ่งส่วนมากเป็นนิสิตนักศึกษา กับคนดับเพลิง และเขาได้สรุปผลการศึกษาไว้ดังนี้

1. อาชญากรรมเป็นผลโดยตรงจากความต่ำต้อยทางชีวภาพ
2. อาชญากรรมแต่ละชนิดก็จะมีลักษณะความต่ำต้อยทางกายภาพแตกต่างกัน
3. คนแต่ละเชื้อชาติจะประกอบอาชญากรรมไม่เหมือนกัน

Sheldon (1949: 245 อ้างถึงใน พิศาล มุขแจ้ง 2538: 19) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปร่างทางร่างกายของบุคคลกับพฤติกรรมโดยแบ่งลักษณะโครงสร้างของร่างกายออกเป็นลักษณะต่าง ๆ และเชื่อว่าลักษณะร่างกายมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งแบ่งลักษณะโครงสร้างของร่างกายไว้ดังนี้

1. Endomorphy มีลักษณะอ้วนเตี้ย หรือพวกชอบกิน ชอบแสดงออก
2. Mesomorphy มีลักษณะแบบนักกีฬา มีกล้ามเนื้อมาก เป็นพวกกระตือรือร้น
3. Ectomorphy มีลักษณะผอมสูง เป็นพวกชอบเก็บตัว

อย่างไรก็ดี นักวิชาการหลายท่านมีความเห็นว่าทฤษฎีดังกล่าวนี้ไม่สามารถพิสูจน์ได้แน่นอนว่าลักษณะร่างกายเป็นสาเหตุของการกระทำผิด

2.5.2 แนวความคิดทางจิตวิทยา

สาเหตุการเกิดอาชญากรรมหรือการกระทำผิดด้านจิตวิทยาบุคคลิกภาพ ส่วนมากจะเป็นการศึกษาวิเคราะห์ใน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะทางจิตวิทยาทั่วไป ซึ่งศึกษาวิเคราะห์ปัญหาในด้านการพัฒนาทางด้านความเจริญเติบโตทางร่างกายและจิตใจ ปัญหาเกี่ยวกับอุปนิสัยที่ต่อต้านสังคมและการศึกษา ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของอาชญากรกับจิตที่มีแนวโน้มเบี่ยงเบน อาจเกี่ยวเนื่องกับหน้าที่ของจิตแพทย์ นักจิตวิเคราะห์ โดยหลักการทั่วไป การศึกษาสาเหตุการกระทำผิดทางจิตวิทยา และบุคคลิกภาพ จะหมายถึงความไม่สมประกอบทางบุคคลิกภาพ ความกระทบกระเทือนทางอารมณ์ การควบคุมตนเองไม่ได้ ซึ่งบอบบาทต่อการศึกษาเข้าใจถึงสาเหตุของอาชญากรรม และพฤติกรรมของอาชญากร

การศึกษาสาเหตุของการเกิดอาชญากรรม ในช่วง ปี ค.ศ.1960-1970 มีนักวิชาการหลายคนให้ความสนใจศึกษาในเรื่อง "จิตใจของอาชญากร" (Criminal Mind) เนื่องมาจากได้เกิดคดีฆาตกรรมรุนแรงอย่างมากมายในช่วงเวลาดังกล่าว เช่นในกรณีที่ Richard Speck ได้ก่อเหตุฆาตกรรมนักเรียนพยาบาลในชิคาโก สหรัฐอเมริกา แต่ตามรายงานของจิตแพทย์ได้ระบุว่า

เขามีความผิดปกติทางสมอง เนื่องจากได้รับการกระทบกระเทือนศีรษะจนบาดเจ็บเมื่อครั้งเป็นเด็ก หรือกรณีของ Charles Whitman ยิงปืนจากหอคอยในมหาวิทยาลัยเท็กซัส ไล่ฝูงชนและทำให้มีผู้เสียชีวิต 13 คน บาดเจ็บ 31 คน จากการผ่าศพของชาร์ลเพื่อพิสูจน์พบเนื้อร้ายในสมองในกรณีดังกล่าวทำให้เกิดคำถามว่า การสังหารหมู่เช่นนี้อาจเป็นผลมาจาก ฆาตกรที่มีจิตใจ ในลักษณะพิเศษซึ่งแตกต่างจากบุคคลทั่วไปหรือไม่และการศึกษาของจิตแพทย์ William Healy ได้ศึกษาสาเหตุการกระทำผิดของเด็กโดยวิธีการศึกษาเฉพาะกรณี โดยมีแนวคิด ว่าการจะทราบสาเหตุแห่งพฤติกรรมของเด็กได้ต้องศึกษาโดยละเอียดในเรื่องความผิดปกติทางด้านอารมณ์ตั้งแต่เยาว์วัยโดยการวิเคราะห์ทางอินทรีย์ ทางจิตวิทยา และอิทธิพลทางสภาพแวดล้อม

ในการศึกษาเรื่องเกี่ยวกับจิตวิเคราะห์นั้น เกิดขึ้นในช่วงปี ค.ศ.1856-1930 โดยนักจิตวิทยาและนายแพทย์ชาวออสเตรีย ชื่อ Freud ได้พัฒนาการจากทฤษฎีบุคลิกภาพของมนุษย์ โดยวิเคราะห์ว่าจิตใจของมนุษย์ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ id , ego และ super ego สันดานดิบนั้นเป็นความรู้สึกของจิตที่มาแต่เดิมนับตั้งแต่เกิดมาเช่น ความหิว ความก้าวร้าว ความต้องการทางเพศ อัดตาหรือความเป็นตัวเองเป็นสิ่งคอยควบคุมการปฏิบัติของสันดานดิบให้สอดคล้องกับความต้องการของสติสัมปชัญญะซึ่งเกิดขึ้นจากวัฒนธรรมในสังคม อย่างไรก็ตามสันดานดิบก็อาจจะปฏิบัติตามวัฒนธรรมได้เสมอไปเพราะความขัดแย้งกัน อัดตาจึงต้องคอย ควบคุมหรือกดเอาไว้และเมื่อสันดานดิบถูกกดไว้ ก็จะซ่อนตัวอยู่ในจิตใต้สำนึก ลักษณะเช่นนี้จะทำให้เกิดความวิตกกังวลขึ้นมาทางออกก็คือ ต้องมีการดิ้นรนต่อสู้ใน รูปแบบต่างๆ อย่างไรก็ตามสันดานดิบก็ยังคงมีอยู่มิได้หมดไปแต่อย่างใด และรอที่จะแสดงออกมาในรูปแบบอื่น ๆ อีก (Silver,1981: 51-54 อ้างถึงใน สุภาพ ทองรัตน์, 2531: 10)

นอกจาก Freud แล้วยังมีนักจิตวิเคราะห์อีกหลายคนที่ย้ายมาอธิบายพฤติกรรมเบี่ยงเบนโดยใช้สาเหตุทางจิตใจมาอธิบาย เช่น Alfred Adler (1870 - 1937) ได้อธิบายสาเหตุที่ทำให้คนเรามีพฤติกรรมเบี่ยงเบนนั้นมาจากคนนั้นมีความรู้สึกที่ตนเองมีปมด้อย Adler (Reid, 1979: 161-166 อ้างถึงใน สุภาพ ทองรัตน์, 2531: 11) ได้อธิบายว่า สาเหตุที่ทำให้คนเรามี พฤติกรรมเบี่ยงเบนนั้นเนื่องมาจากความรู้สึกที่ตนเองมีปมด้อย (Inferiority Complex) ได้ยก ตัวอย่างของคนที่ได้กระทำผิดโดยชี้ให้เห็นว่าคนที่ประกอบอาชีพการมนั้น จงใจที่จะกระทำผิดเพื่อ

ลบล้างปมด้วยที่ตนมีอยู่ (Compensation) ในกรณีนี้ผู้กระทำผิดมีความรู้สึกว่าตนเองมีปมด้อยไม่เหมือนกับคนอื่นในสังคม การกระทำผิดจึงเป็นหนทางหนึ่งที่ทดแทนความมีปมด้อยของตนได้

2.5.3 แนวความคิดทางสังคมวิทยา

นักสังคมวิทยาได้พยายามค้นคว้าหาคำอธิบายถึงความประพฤติอาชญากร โดยพุ่งเล็งถึงสภาพแวดล้อมและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ล้อมรอบตัวผู้นั้น ในขณะที่นักจิตวิทยาพุ่งความสนใจส่วนใหญ่ไปในเรื่องของความเปลี่ยนแปลงหรือความแตกต่างแห่งบุคลิกภาพ อันเป็นเหตุให้บุคคลหนึ่งบุคคลมีความประพฤติที่แตกต่างไปจากธรรมดา อันที่จริงแล้วในชีวิตจริงของคนเรานั้น ความยุ่งยากซับซ้อน อันมีผลกระทบกระเทือนซึ่งกันและกันระหว่างร่างกายของคนเรากับ สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ นั้นย่อมเป็นการยากที่จะแยกออกจากกันเป็น 2 เรื่องได้ แต่เพื่อที่จะพยายามจำแนกแยกแยะสาเหตุแห่งการกระทำผิดให้เป็นการง่ายและไม่ซับซ้อนที่เราจะคิดถึงหลักเกณฑ์เหล่านี้แยกเป็นเรื่อง ๆ ไป (สุวิทย์ นิมน้อย, 2519 : 68) แนวคิดทางด้านสังคมวิทยานั้น มักจะอธิบายความแตกต่างในเรื่องอัตราการทำผิดของบุคคลโดยใช้เงื่อนไขต่าง ๆ ของโครงสร้างทางสังคมหรือหากกล่าวละเอียดย่อยไปอีกมักจะอธิบายผู้กระทำผิดแต่ละคน โดยขบวนการเรียนรู้ในกลุ่มและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดการใส่ตราบาปโดยหน่วยงานการควบคุมสังคมต่าง ๆ และอธิบายโดยตัวแปรอื่น ๆ ที่เป็นประเภทเดียวกันนี้ (Gibbons, 1976: 71-73 อ้างถึงใน สุภาพ ทองรัตน์, 2531: 7)

การศึกษาทางด้านสังคมวิทยาเพื่อมุ่งจะอธิบายถึงสาเหตุการประกอบอาชญากรรมหรือการกระทำผิดนั้น แนวความคิดหรือทฤษฎีทางด้านนี้สามารถจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

2.5.3.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคม (Social Structural Theories)

ได้กล่าวถึงระบบโครงสร้างของสังคมอันเป็นตัวกำหนดให้เกิดอาชญากรรม ซึ่งมีแนวคิดทฤษฎีที่อธิบายสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมดังต่อไปนี้.-

พรเพ็ญ เพชรสุทธิ (2524 : 71) ได้อธิบายว่า โครงสร้างทางสังคมด้านเศรษฐกิจนั้น ได้มีนักสังคมวิทยาและนักอาชญาวิทยาหลายท่านได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับผลของปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจต่อการเกิดอาชญากรรม Kral Marx เชื่อว่าปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมรวมถึงปัญหาอาชญากรรมด้วยนั้นมีผลมาจากการได้รับการบริการและสินค้าที่ไม่เท่าเทียมกันในสังคม ซึ่งเป็นปัญหาคู่กันเสมอทางแก็คือ ต้องมีการเปลี่ยนระบบของเศรษฐกิจทั้งหมด แนวความคิดนี้ได้รับการสนับสนุนโดยนักอาชญาวิทยาชื่อ William Adrian Bonger (1876-1940) ซึ่งเห็นด้วยว่าระบบเศรษฐกิจเป็นตัวก่อให้เกิด "บรรยากาศของขบวนการผลักดันให้มีพฤติกรรมอาชญากร" (Climate of Motivation for Criminal Behavior)

Durkheim (อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร, 2522: 22) เชื่อว่าในการประกอบอาชญากรรมของบุคคลหนึ่งบุคคลใดนั้นเป็นหน้าที่ปกติของชีวิตมนุษย์ ซึ่งเมื่อใดก็ตามที่บรรทัดฐานทางสังคมไม่สามารถที่จะควบคุมการกระทำของมนุษย์ หรือไม่ตอบสนองความต้องการของสังคมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใด ได้แล้วการล่วงละเมิดต่อบรรทัดฐานสังคมก็จะเกิดขึ้นและจะนำไปสู่การกระทำผิดอย่างรวดเร็วและเขายังเชื่อว่า ระบบของค่านิยมทางสังคมก่อให้เกิดอาชญากรรม การที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดประกอบอาชญากรรมนั้น อาจทำให้มองเห็นว่าบุคคลนั้นตกอยู่ในสิ่งแวดล้อมหรือระเบียบทางสังคมอย่างไรรั้นก็หมายความว่า อาชญากรรมนั้นเองแสดงให้เห็นถึงสถานะของบุคคลผู้ประกอบอาชญากรรมว่ากำลังอยู่ในสังคมเช่นไร ดังนั้น ระเบียบของสังคมย่อมมีความสำคัญต่อปัญหาอาชญากรรม เพราะสังคมที่ไม่มีระเบียบย่อมก่อให้เกิดการขัดแย้งฝ่าฝืนขนบธรรมเนียมประเพณีและกฎหมาย ดังนั้นในด้านของการป้องกันอาชญากรรมก็จะลดน้อยลง แต่ถ้าความเป็นระเบียบของสังคมลดน้อยลงหรือเสื่อมลง อาชญากรรมก็จะมากขึ้น Durkheim มีความสนใจแต่เฉพาะระเบียบของสังคม เพราะสิ่งนี้เป็นพื้นฐานที่ทำให้เกิดอาชญากรรม ส่วนร่างกายจิตใจและความประพฤติของอาชญากรนั้นเขาเห็นด้วยอยู่บ้างเหมือนกันว่าความผิดปกติทางร่างกายหรือจิตใจย่อมมีส่วนอยู่บ้างในการก่อให้เกิดพฤติกรรมอาชญากรหรือก่ออาชญากรรม แต่เขาเห็นว่าระเบียบของสังคมมีความสำคัญมากกว่า

การไม่ยอมรับค่านิยมทางสังคม หมายความว่า การที่บุคคลไม่ยอมรับรู้กฎหมายที่มีอยู่ในสังคมนั้น หรือไม่ยอมรับหลักเกณฑ์ทางความประพฤติของสังคมซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ปกติทั่ว ๆ ไป

และเป็นที่ยอมรับของสังคมนั้น ๆ ซึ่ง Durkheim ใช้คำว่า "Anomie" แทน ความหมายเหล่านี้และได้อธิบายว่า ความต้องการของสังคมหรือความต้องการของมนุษย์สามารถที่จะกล่าวได้ว่าไม่รู้จักพอ ดังนั้น ความเป็นระเบียบเรียบร้อยร่วมกันหรือความมีระเบียบแห่งสังคมจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการข่มขู่บังคับ เพื่อที่จะคอยควบคุมดูแลการแสวงหามิให้เกินขอบเขตไป ถ้ากฎของความเป็นระเบียบเรียบร้อยนี้ยุ่งเหยิงหรือไม่เป็นระเบียบ ความทะเยอทะยานของมนุษย์อาจเพิ่มขึ้น จนถึงขั้นที่ว่าใครต้องการสิ่งใดก็ ทำการตามชอบใจ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนปรารถนา และที่จุดนี้เมื่อกฎข้อบังคับที่เคยปฏิบัติและยอมรับกันตลอดมา ไม่มีอำนาจอยู่เหนือความประพฤติของคนได้แล้ว เมื่อนั้นการละเมิดกฎข้อบังคับหรือกฎหมาย การไม่ยอมรับหลักเกณฑ์ทางความประพฤติของสังคม หรือ "Anomie" ก็จะเกิดขึ้น

Merton (อ้างถึงใน สุพัตตรา สุภาพ, 2540: 133-134) ได้กล่าวถึงโครงสร้างของสังคม บางอย่างที่ทำให้เกิดความกดดันและขัดแย้งต่อบุคคลในกลุ่ม จนทำให้พฤติกรรมไม่เป็นไปตามกฎของสังคม ซึ่งเป็นผลให้เกิดความไม่เป็นระเบียบในสังคมและ Merton ยังให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมจากทฤษฎี "Anomie" ของ Durkheim ให้ชัดเจนต่อไปอีกว่า ความประพฤติที่ชั่วร้ายไม่ได้เป็นแรงกระตุ้นโดยตรงที่ทำให้คนเราจะเกิดการบังคับควบคุมดูแลของสังคม แต่สิ่งนี้จะก่อให้เกิดแนวโน้มซึ่งวัฒนธรรมและโครงสร้างทางสังคมมีส่วนร่วมในการจะก่อให้เกิดการไม่ยอมรับกฎข้อบังคับหรือไม่ยอมรับหลักเกณฑ์ทางความประพฤติทางสังคม ดังนั้นโครงสร้างทางวัฒนธรรมและโครงสร้างทางสังคมจะต้องมีความสมดุลกัน โดยทางวัฒนธรรมแล้วเราต้องยอมรับว่า การที่มนุษย์มีความต้องการแล้วก็ย่อมจะมีความมุ่งหมายที่จะให้ได้ถึงจุดหมายปลายทางแห่งความต้องการอันนั้น ทางด้านโครงสร้างทางสังคมซึ่งมีกฎเกณฑ์และการควบคุมดูแลต่าง ๆ ย่อมต้องมีความสัมพันธ์และให้ความสมดุลกับโครงสร้างทาง วัฒนธรรมและสามารถที่จะทำให้ความหวังนั้นบรรลุถึงจุดหมายปลายทางตามความต้องการได้ ถ้าความต้องการนั้นถูกต้องด้วยวัฒนธรรมและกฎหมาย เพราะบางคนนั้นถ้าใช้วิถีทางที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ไม่ได้ผลอาจหันไปใช้วิถีทางที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย Merton ยังกล่าวถึงโครงสร้างทางสังคมบางอย่างที่ทำให้เกิดความกดดันและความขัดแย้งของบุคคล จนทำให้พฤติกรรมไม่เป็นไปตามกฎข้อบังคับของสังคม โดยมีตัวแปรผัน (variables) 2 อย่าง คือ

1) จุดหมายปลายทางทางวัฒนธรรม (Cultural Goals) ที่สังคมในขณะนั้นยึดมั่น และนำไปปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน ซึ่งจุดหมายปลายทางนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของสังคมและสภาพสิ่งแวดล้อมและถ้าหากลักษณะของสังคมและสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป จุดหมายปลายทางทางวัฒนธรรมอาจเปลี่ยนแปลงได้ เป็นค่านิยมของสังคมส่วนใหญ่ยึดถือปฏิบัติในขณะใดขณะหนึ่ง ว่าเป็นสิ่งถูกต้อง

2) วิธีการต่าง ๆ ที่สังคมได้กำหนดไว้ให้บุคคลปฏิบัติตาม (Institutionalized means) เป็นการจำกัดเสรีภาพให้อยู่ในขอบเขต หรือห้ามกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นการปฏิบัติตามคุณธรรมต่าง ๆ ที่สังคมต้องการหรือยอมรับ เช่น การมีระเบียบวินัย เคารพผู้อาวุโส ซื่อสัตย์ ฯลฯ เป็นการชี้แนวทางให้บุคคลปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้ เพื่อให้สังคมเกิดความ เป็นระเบียบไปไม่ยุ่งเหยิงสับสนซึ่งในสังคมปัจจุบันมีปัญหาเรื่องจุดหมายปลายทางหรือเป้าหมาย กับวิธีการที่สังคมกำหนดเพราะทั้ง 2 อย่างเป็นเรื่องที่มนุษย์กำหนดขึ้นมา การตั้งเป้าหมายเพื่อ ความสำเร็จในทางที่ไม่ถูกต้อง อาจจะทำให้เกิดการเสื่อมเสียทางศีลธรรม เหมือนอย่างสังคม อเมริกันปัจจุบันที่เน้นเป้าหมาย (Cultural Goals) ความสำเร็จในรูปของเงิน โดยไม่เน้นวิธีการที่ สังคมกำหนด (Institutionalized means) ซึ่งเงินนั้นนอกจากใช้ซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคและยังเป็น เครื่องส่งเสริมอำนาจด้วยเงินถูกเปลี่ยนรูปให้เป็นสัญลักษณ์ของเกียรติภูมิ บารมี และชั้นสังคมที่ สูงขึ้น เป็นต้น

จากความสัมพันธ์ของตัวแปรผันที่กล่าวมาข้างต้น ช่วยให้เราเข้าใจการปรับตัวของบุคคล ใดสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่ 5 ประเภท ซึ่งจะแสดงให้เห็นในตารางต่อไปนี้ เป็นการแสดงว่า เมื่อใดบุคคลจะยอมรับหรือไม่ยอมรับจุดหมายปลายทางที่สังคมกำหนด (Cultural goals) และ เมื่อใดที่บุคคลยอมรับปฏิบัติตามหรือไม่ยอมรับปฏิบัติตามวิธีการที่สังคมกำหนด (Institutionalized means)

แบบการปรับตัวของบุคคล		
แบบแผนการปรับตัว	จุดหมายปลายทาง	วิธีการ
	Cultural goals	institutionalized means
1. ปฏิบัติตาม (Conformity)	+	+
2. แหวกแนว (Innovation)	+	-
3. เจ้าระเบียบพิธี (Ritualism)	-	+
4. หนีโลก (Retreatism)	-	-
5. ทำทลาย (Rebellion)	±	±

- + หมายถึง การยอมรับ
- หมายถึง การปฏิเสธ หรือไม่ยอมรับ
- ± หมายถึง การไม่ยอมรับสิ่งที่มีอยู่และใช้สิ่งใหม่แทน

1. การปฏิบัติตาม (Conformity) เป็นแบบการปรับตัวที่ยอมรับทั้งเป้าหมายทางวัฒนธรรมและวิถีทางสถาบัน อย่างเช่น คนเราต้องการมีเกียรติมีศักดิ์ศรีในสังคม (เป้าหมายทางวัฒนธรรม) ในขณะเดียวกันก็ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม (วิถีทางสถาบัน) โดยการร่ำเรียนให้สูงขึ้น แสวงหาความรู้ แสดงผลงาน ตลอดจนพยายามสร้างฐานะให้ดีขึ้น เป็นต้น

2. แหวกแนว (Innovation) เป็นแบบการปรับตัวที่ยอมรับแต่เฉพาะเป้าหมายทางวัฒนธรรม ในขณะที่เดียวกันก็ปฏิเสธวิถีทางสถาบัน อย่างเช่นคนเราต้องการที่จะร่ำรวย (เป้าหมายทางวัฒนธรรม) ในทันทีทันใดแทนที่จะประกอบอาชีพไปในทางที่ถูกที่ควร (วิถีทางสถาบัน) แต่กลับไปประกอบอาชญากรรม ปล้นจี้หรือลักทรัพย์ เหล่านี้เป็นต้น แบบการปรับตัวเช่นนี้เป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ชัดเจน

3. เจ้าระเบียบพิธี (Ritualism) เป็นแบบการปรับตัวที่ยอมรับแต่เฉพาะวิถีทางสถาบันแต่ละเลยเป้าหมายทางวัฒนธรรม แบบการปรับตัวนี้จะเห็นได้จากคนที่อยากร่ำรวย

(เป้าหมายทางวัฒนธรรม) แต่ก็ไม่กล้าเสี่ยงที่จะลงทุน เพราะกลัวจะขาดทุนหรือล้มเหลว เลยหันมาใช้ชีวิตแบบสันโดษ (วิถีทางสถาบัน) หรือใช้จ่ายแบบมกน้อย ไม่สนใจความร่ำรวยอีกต่อไป

4. การหนีโลก (Retreatism) เป็นแบบการปรับตัวที่ไม่ยอมรับทั้งเป้าหมายทางวัฒนธรรมและวิถีทางสถาบัน แบบการปรับตัวนี้จะเห็นได้จากพวกหลุดโลก เช่น พวกฮิปปี้ พวกยิปซี พวกคนเร่ร่อน คนจรจัด เป็นต้น พวกนี้เป็นพวกที่หันหลังเข้าคลอง ยอมแพ้แก่ชีวิต คือ ไม่สนใจต่อเป้าหมายทางวัฒนธรรมและวิถีทางวัฒนธรรมอีกต่อไป

5. การทำทาส (Rebellion) เป็นแบบการปรับตัวที่ไม่ยอมรับทั้งเป้าหมายทางวัฒนธรรมและวิถีทางสถาบัน แต่ยังต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงสังคมที่เป็นอยู่ไปอีกแนวทางหนึ่ง แบบการปรับตัวนี้เห็นได้ชัดเจนและเห็นได้จากกรณีของพวกกบฏ พวกปฏิวัติ พวกรัฐประหาร พวกฝ่ายซ้าย เป็นต้น

2.5.3.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการทางสังคม (Social Process Theories)

เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลแต่ละกลุ่มบุคคลว่า มีกระบวนการอย่างไรอันมีผลทำให้เขากลายเป็นอาชญากร หรือมีพฤติกรรมอาชญากร (Criminal Behavior) ทฤษฎีประเภทนี้มีสมมติฐานว่า พฤติกรรมของมนุษย์เรียนรู้ได้ ดังนั้น พฤติกรรมอาชญากรก็อาจได้รับมาโดยกระบวนการเรียนรู้เช่นเดียวกับพฤติกรรมที่มีใช่พฤติกรรมอาชญากร (Noncriminal Behavior) ก็ได้รับโดยกระบวนการเรียนรู้ (Learning) ซึ่งมีทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการทางสังคมที่สามารถอธิบายสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมดังต่อไปนี้.-

ทฤษฎีเกี่ยวกับการคบค้าสมาคมกับกลุ่มที่มีลักษณะแตกต่างกัน (Theory of Differential Association) Sutherland (1974:75 อ้างถึงใน สุพัตรา สุภาพ, 2536: 46) ได้เสนอว่า พฤติกรรมอาชญากรรมสามารถเรียนรู้กันได้ โดยการติดต่อกันอย่างใกล้ชิดภายในกลุ่มและพฤติกรรมที่แสดงออกมาในลักษณะที่เป็นอาชญากรรมนั้นขึ้นอยู่กับความแตกต่างในช่วงเวลาและความสม่ำเสมอในการติดต่อสัมพันธ์กัน ความประพฤติไม่ว่าดีหรือชั่ว เป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้มาแต่สมัย

เรื่อยมาตลอดชีวิตความประพฤติดีจึงมีรากฝังลึกอยู่ในประสบการณ์ชีวิตของบุคคล เพราะอุปนิสัยคนเป็นผลมาจากความเป็นมาแต่เด็ก ส่วนอัตราการกระทำผิดมาน้อยเพียงใดนั้นเป็นผลจากลักษณะการคบหาสมาคมกับบุคคลในกลุ่มและการที่บุคคลเรียนรู้จากกลุ่มอัตราการติดต่อสัมพันธ์กันอย่างไรก็ตามทฤษฎีของ Sutherland มีผู้โต้แย้งว่าทำไมบุคคลที่มี สภาพแวดล้อมที่ไม่เหมือนกันจึงไม่กระทำผิดแต่ Sutherland ได้โต้แย้งว่าเป็นเพราะลักษณะประจำตัวของบุคคล ความกดดัน และการเลือกคบหาบุคคลตามความพอใจ ความประพฤติดีจึงแตกต่างกันออกไป Sutherland ได้อธิบายถึงการถ่ายทอดพฤติกรรมอาชญากรจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่งโดยขบวนการดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมที่มีลักษณะอาชญากรรม เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ คือ พฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรม มิใช่เป็นการถ่ายทอดได้ทางพันธุกรรม แต่เกิดจากการเรียนรู้และฝึกฝน โดยเหตุผลนี้บุคคลที่มีได้รับการฝึกฝนให้ประกอบอาชญากรรมจะไม่ได้รับการถ่ายทอดพฤติกรรมอาชญากร

2. พฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรม สามารถเรียนรู้ได้จากบุคคลอื่น โดยขบวนการติดต่อ ซึ่งขบวนการติดต่อดังกล่าวนี้เป็นได้ทั้งการอบรมสั่งสอน ได้พบเห็นหรือรับรู้จากคำบอกเล่าสืบต่อกันมา รวมทั้งการเลียนแบบจากวิธีการต่าง ๆ

3. หลักการสำคัญของการเรียนรู้พฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรมจะเกิดขึ้นได้มากที่สุดจากการติดต่อกันอย่างใกล้ชิดภายในกลุ่มปฐมภูมิ การติดต่อโดยผิวเผินหรือเป็นการพบปะชั่วคราว รวมถึงการได้พบเห็นจากหนังสือพิมพ์หรือภาพยนตร์อย่างฉาบฉวย มิใช่เป็นปัจจัยสำคัญของการถ่ายทอดพฤติกรรมอาชญากร

4. เมื่อมีการเรียนรู้พฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรมการเรียนรู้จะประกอบด้วย
- วิธีการประกอบอาชญากรรม ซึ่งอาจจะมีความยากง่ายแตกต่างกันไป และ
 - แรงบันดาลใจ แรงขับเคลื่อนภายใน ความมุ่งหมายและทัศนคติ

5. การเรียนรู้จากการกำหนดความหมายว่า กฎหมายของบ้านเมืองเป็นสิ่งที่พึงเคารพ และปฏิบัติตามหรือเป็นสิ่งที่น่าละเมิด ทั้งนี้เพราะในบางสังคม สมาชิกจะในสังคมได้รับการอบรม สั่งสอนให้รู้จักเคารพกฎหมายของบ้านเมือง แต่ในกลุ่มนอกกฎหมายหรือคิดว่าตนเองอยู่นอกกฎหมายถือว่าการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเป็นค่านิยมที่จะได้รับการยกย่อง

6. คนเราจะกลายเป็นผู้กระทำความผิดก็ต่อเมื่อการแปลความหมายว่า กฎหมายเป็นสิ่งที่น่าละเมิดมากกว่า การแปลความหมายว่า กฎหมายเป็นสิ่งที่น่าเคารพปฏิบัติตาม

7. การคบค้าสมาคมที่แตกต่างกัน อาจจะแตกต่างกันในด้านความถี่ ระยะเวลาการเกิดขึ้นก่อนหรือหลังและความเข้มข้น ซึ่งหมายความว่าถ้าใครเรียนรู้หรือคบค้าสมาคมกับแบบ ความประพฤติที่ไม่ดีมาตั้งแต่เยาว์วัยเป็นระยะเวลานานอย่างสม่ำเสมอ และอย่างจริงจังย่อมจะ กลายเป็นอาชญากรได้อย่างไม่ต้องสงสัย

8. ขบวนการของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมสัมพันธ์กับแบบอาชญากรรม และแบบที่ต่อต้านอาชญากร ซึ่งเกี่ยวกับกลไกของการเรียนรู้ในทางอื่น ๆ ด้วย การเรียนรู้พฤติกรรม อาชญากรไม่จำกัดอยู่เพียงขบวนการของการเลียนแบบเท่านั้น บุคคลที่ถูกปล่อยลงหรือชักชวนก็อาจ จะเรียนรู้พฤติกรรมทางอาชญากรได้ โดยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมนั้น ๆ ที่ซึ่งไม่ใช่แบบการ เลียนแบบ

9. ขณะที่พฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นอาชญากร เป็นการแสดงออกถึงความต้องการโดย ทั่วไปและค่านิยม ไม่อาจกล่าวได้ว่า พฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรมนั้น เกิดจากความ ต้องการและค่านิยมดังกล่าวนี้ ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมปกติก็เป็นการแสดงออกถึงความต้องการ และค่านิยมอย่างเดียวกัน

Sutherland (1974 อ้างถึงใน อรรถ สุวรรณบุปผา, 2518: 117-119) ได้ชี้ให้เห็นว่า พวกที่กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ทำไปเพื่อให้ได้มาเพื่อทรัพย์สินและกรรมกรที่ทำงานด้วยความ สุจริตก็เพื่อต้องการทรัพย์สิน เช่นเดียวกันเงินหรือทรัพย์สินย่อมหมายถึง ความมั่นคงในฐานะซึ่ง

เป็น "ค่านิยม" อย่างหนึ่งในสังคมและเป็น "ความต้องการ" จึงไม่สามารถนำมาอธิบายว่าเป็นสาเหตุของอาชญากรรมได้

ทฤษฎีการควบคุม (Containment Theory) (Reckless อ้างถึงใน พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, 2524: 7) ได้เสนอแนวคิดที่สำคัญคือ บุคคลมักจะยับยั้งไม่ฝ่าฝืนกฎหมายโดยการควบคุมภายนอก เช่น ความผูกพันทางสังคมกับผู้อื่น ความแน่นอนในการประเมินค่าดีความของบุคคลโดยบุคคลอื่น การควบคุมจากภายใน ในรูปของการมีความรู้สึกตัวที่ดีต่อสังคม ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะควบคุมบุคคลจากการที่จะมีพฤติกรรมอาชญากร ซึ่ง Reckless ได้ชี้ให้เห็นว่า การควบคุมภายในมีส่วนประกอบดังนี้ "การควบคุมภายในมีส่วนประกอบสำคัญอยู่ในตัวบุคคลเอง เช่น การควบคุมตนเอง การมีทัศนคติต่อตนเองที่ดี ความแข็งแกร่งของ Ego มี Super ego ที่พัฒนาดีแล้ว ความสามารถทนทานต่อความคับข้องใจความอดทนสูง มีความสำนึกในความรับผิดชอบสูง มีแนวทางมีจุดมุ่งหมาย มีความสามารถในการหาสิ่งชดเชยความรู้สึกพึงพอใจ ความสามารถในการหาเหตุผลเพื่อช่วยลดความเครียดได้"

สุพัตรา สุภาพ (2540: 47-49) ได้อธิบายถึง การขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ไว้ว่า เป็นกระบวนการที่มนุษย์เรียนรู้ ยอมรับค่านิยม กฎเกณฑ์ต่าง ๆ จากการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อจะได้มีสถานภาพและปฏิบัติตามบทบาทต่าง ๆ บางครั้งใช้คำว่า เรียนรู้เป็นการเรียนรู้บทบาทในอนาคตตามที่กลุ่มยอมรับ กระบวนการขัดเกลาทางสังคมประกอบด้วย

1. การตอบสนองความต้องการในระยะเริ่มแรก (response) เป็นกระบวนการที่บุคคลจะแสดงความต้องการออกมาและคนอื่น ๆ ในสังคมที่ทำหน้าที่นี้จะสนองความต้องการนั้นเป็นการสนองตอบตามระเบียบแบบแผนที่สังคมนั้น ๆ กำหนดไว้

2. การรู้จักปรับตัวความต้องการและความสามารถของตนให้เข้ากับกฎเกณฑ์ของสังคม (adaptation)

3. การยึดถือสิ่งที่คล้ายกับตัวเอง (identification) เป็นความต้องการที่จะทำตัวให้เหมือนบุคคลที่ตนต้องการยึดถือเป็นต้นฉบับ และความรู้สึกร่วมกับบุคคลหรือกลุ่มที่ถือว่าเป็นพวกเดียวกันกับตนเองและความรู้สึกยึดมั่นหลักการหรืออุดมคติบางอย่างอย่างแน่นแฟ้น

วิธีการขัดเกลาทางสังคมอาจออกมาในรูปแบบดังนี้

1. การขัดเกลาโดยตรง เป็นการขัดเกลาที่ต้องการให้บุคคลปฏิบัติถูกต้องตามระเบียบแบบแผนที่กลุ่มสังคมกำหนดไว้ ซึ่งนับว่ามีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ เป็นการชี้แนวทางและแนะแนวทางในการปฏิบัติต่อบุคคลอื่นอย่างจริงจังและเจตนาเพื่อให้บุคคลสามารถวางตัวได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มักพบอยู่เสมอในหมู่ครอบครัว โรงเรียน วัด เป็นต้น

2. การขัดเกลาโดยอ้อม เป็นการอบรมที่ไม่ได้บอกกันโดยตรงบุคคลจะได้รับประสบการณ์จากการสังเกตหรือเรียนรู้จากการกระทำของผู้อื่น เช่น เด็กชอบเลียนแบบการกระทำของเพื่อน เป็นต้น

สรุปแล้ว การขัดเกลาจึงเป็นกระบวนการทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่มนุษย์ในสังคม หนึ่ง ๆ ได้เรียนรู้คุณค่า กฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผนของกลุ่มหนึ่ง ๆ กำหนดหรือวางไว้เพื่อเป็นแบบแผนในอนาคตของการปฏิบัติต่อกัน และให้บุคคลได้พัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง

2.6 วัยหนุ่มกับการกระทำผิด

2.6.1 นิยามความหมาย และลักษณะทั่วไปของวัยหนุ่ม

ความหมายของคำว่า "วัยหนุ่ม" ไม่อาจกล่าวคำนิยามที่ชัดเจนได้ แต่โดยสรุปแล้ววัยหนุ่มเป็นช่วงระยะเวลาของบุคคลที่มีเพศชายซึ่งอยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลงของความเป็นวัยรุ่นตอนปลาย (Late Adolescents) สู่ความเป็นผู้ใหญ่อย่างเต็มตัว การก้าวสู่ความเป็นผู้ใหญ่นี้มีลักษณะบ่งเน้นทางด้านการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นหนุ่มอย่างชัดเจน กล่าวคือ มีพร้อมในการ

เจริญพันธุ์เป็นพ่อได้เพศชายเป็นหนุ่มเต็มตัวเมื่อมีน้ำอสุจิซึ่งแสดงความสามารถในการเป็นพ่อ ในทางชีววิทยามีได้กำหนดช่วงอายุของวัยหนุ่มไว้ชัดเจน หากแต่ได้ระบุไว้เพียงว่าชายที่อยู่ช่วง วัยรุ่นในตอนปลายนั้น ให้นับเอาจากช่วงเมื่อร่างกายเจริญเติบโตอย่างเต็มที่เมื่อมีอายุประมาณ 14 ปีขึ้นไป จนเจริญเต็มที่ 22-25 ปี ซึ่งมีความคล้ายคลึงไปทางผู้ใหญ่มากกว่าเด็ก ส่วนในทาง จิตวิทยาได้มีการแบ่งความแตกต่างตามช่วงของอายุโดยกำหนดให้ช่วงอายุ 20-24 ปี เป็น เยาวชนหรือวัยหนุ่มสาว

ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 มีได้นิยามความหมายของ คำว่าวัยหนุ่ม เอาไว้ หากแต่ได้ให้นิยามความหมายของคำว่า "วัย" และคำว่า "หนุ่ม" แยกไว้ ต่างหาก โดยที่วัย หมายถึง เขตอายุ , ระยะของอายุ ส่วนคำว่าหนุ่ม หมายถึง ชายที่มีอายุพ้น วัยเด็ก นับตามความนิยมคือ ตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป นอกจากสองคำดังกล่าวนี้แล้วยังได้นิยามความ หมายของคำว่า "วัยรุ่น" ไว้ด้วย โดยที่วัยรุ่น หมายถึง วัยย่างเข้าสู่วัยหนุ่มสาว ซึ่งเมื่อเราพิจารณา ความหมายตามพจนานุกรมแล้ว กล่าวโดยสรุป "วัยหนุ่ม" จึงหมายถึงระยะอายุของผู้ชายที่มี อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปนั่นเอง

สุภาพันธุ์ รินสำราญ (2526) ได้ทำการเก็บรวบรวมเกณฑ์เกี่ยวกับอายุของเด็กวัยรุ่นไว้ ดังนี้

1. วัยรุ่นสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

ก. วัยเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น

เด็กหญิงต้องมีอายุระหว่าง 11-13 ปี

เด็กชายต้องมีอายุระหว่าง 13-15 ปี

ข. วัยรุ่นตอนต้น

เด็กหญิงต้องมีอายุระหว่าง 13-15 ปี

เด็กชายต้องมีอายุระหว่าง 15-17 ปี

ค. วัยรุ่นตอนปลาย

เด็กหญิงต้องมีอายุระหว่าง 17 – 20 ปี

เด็กชายต้องมีอายุระหว่าง 18 – 21 ปี

สรุปโดยทั่วไปแล้วเด็กวัยรุ่นหญิงต้องมีอายุระหว่าง 11 – 21 ปี และวัยรุ่นชายต้องมีอายุระหว่าง 13 – 21 ปี

ส่วนในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ทางด้านกฎหมายมาเป็นตัวกำหนดนิยามความหมายของคำว่าวัยรุ่น ซึ่งในทางกฎหมายได้กำหนดให้ผู้กระทำผิดวัยรุ่นหรือผู้ต้องขังวัยรุ่นหมายถึง ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดทางอาญาเป็นครั้งแรก และมีอายุระหว่าง 18 – 25 ปี ความผิดที่กระทำต้องโทษคุมขังไม่เกิน 10 ปี ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้บัญญัติไว้ในกฎกระทรวง (ฉบับที่ 1) ออกตามความในมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 โดยกำหนดให้บุคคลดังกล่าวนี้เป็นผู้ต้องขังวัยรุ่น ผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์อายุดังกล่าวนี้เป็นตัวกำหนดนิยามความหมายของวัยรุ่นโดย วัยรุ่นจะมีอายุระหว่าง 18 - 25 ปี จากนิยามความหมายและแนวคิดทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงถือได้ว่า วัยรุ่นยังอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย ผู้วิจัยจึงขอแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับวัยรุ่นมาใช้อธิบายลักษณะทั่วไปของวัยรุ่น เพื่อให้เห็นถึง ธรรมชาติและความเปลี่ยนแปลงของวัยดังกล่าวได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.6.1.1 พัฒนาการของวัยรุ่น

สุโท เจริญสุข (2530 : 3) อธิบายถึงพัฒนาการของวัยรุ่นโดยกล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัย หัวเลี้ยวหัวต่อที่อยู่ระหว่างวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ วัยรุ่นตอนต้นมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและจิตใจไปในทางที่แสดงให้เห็นว่าเป็นชายหนุ่มหรือหญิงสาว ในระยะนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงและความเจริญเติบโต 4 ด้านใหญ่ คือ 1. ทางด้านร่างกาย 2. ทางด้านสติปัญญา 3. ทางด้านอารมณ์และจิตใจ และทางด้านสังคม

การเปลี่ยนแปลงและความเจริญเติบโตของวัยรุ่น ทางร่างกายเป็นสิ่งที่เด็กวิตกกังวลมาก ประสบการณ์ทางเพศ เป็นเรื่องใหม่ที่เด็กวัยรุ่นสนใจ วัยรุ่นจึงพยายามทำตัวให้เป็นที่น่าสนใจของเพศตรงข้าม โดยการแต่งตัวอย่างพิถีพิถัน พยายามหาแฟชั่นใหม่ ๆ แปลก ๆ เสมอ ส่วนในทางสติปัญญา จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความคิดเห็น ใช้สมองคิดอยู่ตลอดเวลา มีพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ต้องการเรียนรู้ในสิ่งที่ตนชอบหรือมีความสนใจ สติปัญญานั้นไม่ได้หมายความว่าแต่เพียงเรื่องการศึกษาเล่าเรียนเท่านั้น หากแต่หมายความว่าความสามารถในการเรียนรู้และทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ทางด้านอารมณ์ วัยรุ่นมีความวิตกกังวล หงุดหงิด มีอารมณ์ที่รุนแรง ขาดความยังคิดมีความอยากรู้อยากลองสิ่งใหม่ ๆ โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เช่น การทดลองสูบบุหรี่ ดื่มสุรา เที่ยวกลางคืน ในบางครั้งวัยรุ่นจะมีอารมณ์รุนแรง อ่อนไหว ไม่แน่นอน กลัวความผิด ในทางสังคมแล้ววัยรุ่นจะมีความสนใจในเรื่องการหาเงินทองหรือทรัพย์สิน อยากรู้มากเกี่ยวกับการแสวงหาอาชีพเพื่อที่จะได้อิสระในการใช้จ่าย เนื่องจากวัยรุ่นอยากเป็นตัวของตัวเอง ไม่ค่อยที่จะเชื่อฟังใคร ไม่เคารพยำเกรงอำนาจใคร ฉะนั้นวัยรุ่นบางที่จึงดูเป็นเด็ก หัวดื้อไม่เคารพกลัวเกรงผู้อื่น

2.6.1.2 ลักษณะทั่วไปของวัยรุ่น

ประสาร ทิพย์ธารา (2521: 1-2) ได้อธิบายถึงลักษณะทั่วไปของวัยรุ่นไว้ว่า เด็กวัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อที่อยู่ในระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ ลักษณะของวัยรุ่นอาจสรุปได้ดังนี้

1. เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายอารมณ์ความคิดเห็น และความสนใจ
2. เป็นวัยแห่งการเสริมสร้าง เด็กจะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะทางร่างกาย เช่น ในด้านความสูง และน้ำหนัก
3. เป็นวัยที่ต้องการความเป็นอิสระ ต้องการพึ่งตนเอง และมีแนวความคิดต่อต้านผู้ใหญ่ บางครั้งถึงกับมีการโต้เถียงอย่างรุนแรง
4. เป็นวัยที่ต้องการแสวงหาความรู้ อยากรู้อยากเห็น จะทดลองทำในสิ่งแปลกใหม่ที่ตนยังไม่เคยทำ

5. เป็นวัยที่ต้องเผชิญปัญหามาก เพราะเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญยิ่ง เป็นวัยแห่งความยุ่งยาก สับสน และการปรับตัว

6. ต้องการปรัชญาชีวิต และแนวทางของชีวิตของตน

7. วัยนี้ต้องการความเข้าใจ ความเห็นใจจากผู้ใหญ่ ไม่ชอบการลงโทษทั้งทางกายและจิตใจ เช่น การยึดเอาของรักที่สุดไป การตุด่า การประจาน เด็กเห็นการเป็นการทารุณทางด้านจิตใจเกินไปและไม่ชอบการวิพากษ์วิจารณ์ของผู้ปกครองเกี่ยวกับเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย รูปร่างหน้าตาในทางไม่ดี แต่จะห่วงใยร่างกายและสุขภาพของตนเอง ไม่ต้องการพึ่งผู้ใหญ่ กลุ่มหรือคณะที่มีอิทธิพล ต้องการอิสระเป็นตัวของตัวเอง

2.6.1.3 อารมณ์และความรู้สึกของวัยรุ่น

วัยรุ่นมักเกิดอารมณ์ง่ายและค่อนข้างรุนแรง ยุบเหว่ง่าย ชักนำให้รู้สึกอยากลองทั้งดีและชั่วได้ในชั่ววูบเดียวของอารมณ์ มีความต้องการที่จะอยากแสดงความรู้สึกออกมาเป็นการกระทำซึ่งนั้นหมายถึงชีวิตหรืออนาคตของวัยรุ่นเอง ความรู้สึกของเด็กวัยรุ่นนั้นมีอยู่มากมายหลายประการด้วยกัน แต่ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ.-

1. ความก้าวร้าว (Aggressive)

เด็กที่ก้าวร้าว มักแสดงพฤติกรรมโดยการชอบก่อเรื่องทะเลาะวิวาท ต่อสู้ ทูบตี และรังแกผู้อื่น เด็กพวกนี้ชอบแสดงออกในแบบฉบับของเขาเอง บางครั้งจึงทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนมักจะพูดจาอวดดี หรือแสดงความไม่เคารพต่อผู้ใหญ่ ชอบโต้แย้งและความด่าทอชนิดเยินยอกกล่าวโทษผู้อื่นรวมทั้งมีอารมณ์ก็ขุนมัว โกรธและหน้าบึ้งอยู่เสมอ

สาเหตุที่ทำให้เด็กก้าวร้าวพอจะรวบรวมสรุปได้ดังนี้คือ.-

1. เนื่องจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองรักและตามใจลูกมากเกินไป ทำให้เด็กหวังและต้องการได้สิ่งต่าง ๆ จากเพื่อนตามใจตนเอง เช่นเดียวกับที่ได้รับจากบิดามารดา
2. บางครั้งบิดามารดาหรือผู้ปกครอง บังคับเข้มงวดกวดขันลูกมากเกินไป ทำให้เด็กเก็บกดความรู้สึกที่ไม่พึงพอใจไว้ แล้วมาแสดงออกกับเพื่อนหรือผู้อื่น
3. เด็กรู้สึกขาดความรัก ความอบอุ่นจากบิดามารดาทำให้ไม่มีความสุข
4. เนื่องจากเด็กไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ ทำให้คิดว่าผู้อื่นไม่เป็นมิตรที่ดีกับตน
5. เด็กไม่ชอบครู แต่ไม่กล้าแสดงความรู้สึกขัดแย้ง และได้เก็บความรู้สึกเหล่านั้นมาแสดงกับเด็กอื่น

ประสาร ทิพย์ธารา (2521: 23) ได้กล่าวถึงความก้าวร้าวว่า เป็นการปรับตัวแบบสู่อย่างหนึ่ง ความก้าวร้าวมี 2 ประเภทคือ.-

ก. การก้าวร้าวทางร่างกาย (Physical Aggression) ได้แก่ การทะเลาะวิวาท ลักขโมย เด็กที่อยากจุนหิวอาหารไม่สามารถจะเก็บกดความต้องการได้ จะเพ้อฝันว่าได้กินอาหารเต็ม อิ่มบนโต๊ะอาหารก็ไกลความจริง หลอกหลวงตนเองว่าตนใหญ่คนโตมีชื่อเสียงก็เคยเป็นเด็ก อุดอยากยกจุนมาก่อน การก้าวร้าวเป็นไปในรูปลักขโมยเงินหรือสิ่งของที่พอจะไปขายแลกเงินมาได้ บางคนโกรธใครก็ชกต่อยทำร้ายร่างกายหรือแกล้งหักหลัง บุคคลที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวนับว่าเป็นภัยต่อสังคมอย่างยิ่งในฐานะเป็นบุคคลอันธพาล ป่าเถื่อน เด็กอันธพาลมักมีสาเหตุมาจากความไม่สมหวังทางจิตใจ บิดามารดาทิ้งขว้าง ขาดความอบอุ่น เอาชนะอุปสรรคไม่ได้ การเป็นอันธพาลโดยสายโลหิตหรือสันดานนั้น ไม่น่าจะเป็นจริง

ข. การก้าวร้าวทางวาจา (Verbal Aggression) การก้าวร้าวทางวาจาเป็นพฤติกรรมเช่นเดียวกับการก้าวร้าวทางจิตใจ แต่ไม่รุนแรงมากนักเป็นแต่เพียงการวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงใช้วาจาหยาบคาย ขาดคุณสมบัติผู้ดี ชอบตั้งวงนินทาชาวบ้าน และมักนำข้อบกพร่องของผู้อื่นมาวิพากษ์วิจารณ์

การก้าวร้าวทั้งสองประเภทนับว่าเป็นภัยต่อสังคมมาก แต่ในแง่จิตวิทยาแล้วไม่เป็นภัยต่อตัวเรามากนักเพราะเป็นการแสดงออกอย่างหนึ่งนอกเสียจากภัยนั้นจะเป็นผลมาจากการลงโทษของสังคมที่มีบุคคลผู้นั้น

2. ความไม่ปลอดภัยกับการป้องกันตัว (Insecurity and Defensiveness)

อำเภอ อินปาแสง (2524: 317-318) ได้อธิบายว่า วัยรุ่นมีความรู้สึกว่าตนเองไม่ปลอดภัยเพราะขาดความสามารถและขาดความต้องการความจำเป็นของชีวิต จะปรับตัวด้วยวิธีการเลียนแบบ จับกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ที่มีประสบการณ์เรื่องความคับข้องใจอย่างรุนแรงเหมือน ๆ กัน การรวมกลุ่มหรือการรวมแก๊งจะเกิดขึ้นด้วยวิธีนี้ ประโยชน์ของการเข้ากลุ่มคือ การช่วยให้บุคคลรู้สึกอบอุ่นจากความเห็นอกเห็นใจและความเข้าใจความรู้สึกของกันและกัน ช่วยให้บุคคลลบเลือนความรู้สึกด้อยในด้านต่าง ๆ ของตัวเองด้วย วิธีทำให้คนอื่นด้อยกว่าเพราะเป็นผู้พ่ายแพ้ ทำให้ผู้มีอำนาจทั้งหลายต้องเสียใจ ต้องเสียหน้า ต้องปวดหัว กลายเป็นคนไร้สมรรถภาพเพราะประโยชน์ข้อนี้วัยรุ่นจึงยอมตนเป็นสมาชิกของชนกลุ่มน้อยด้วยจิตใจเต็มไปด้วยความเป็นศัตรู ความไม่ศรัทธาและไม่ไว้วางใจสังคม วิธีการที่รุนแรงถูกนำมาใช้ ความก้าวร้าวรุนแรงเป็นที่ยอมรับของกลุ่มว่าไม่ผิด เหตุผลอย่างเดียวกันคือป้องกันตัวและเพื่อศักดิ์ศรีและเหตุผลอีกประการหนึ่งคือผู้ประพฤติจะแสดงความขัดแย้งระหว่างกลุ่มมิได้เกิดขึ้นตลอดเวลาพฤติกรรม ที่ไม่ได้มาตรฐานเกิดขึ้นในบางโอกาสเท่านั้น และถ้าเหตุการณ์คลี่คลายลงความรุนแรงก็หมดไป นั่นคือ ยังเป็นการโยนความผิดไปให้กับสถานการณ์

2.6.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของคนในวัยหนุ่ม

สำหรับแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของผู้กระทำผิดวัยหนุ่มนั้น ได้เริ่มต้นขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 หลังจากที่ยุทธการสหประชาชาติ ได้ก่อตั้งขึ้นแทนสันนิบาตชาติ และได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดว่า "ผู้ต้องขังต่างประเภทกัน พึงแยกคุมขังไว้คนละแห่งหรือคนละส่วนของทัณฑสถาน โดยคำนึงถึงเพศ อายุ ประวัติอาชญากรรม เหตุผลทางคดี และความจำเป็นต่าง ๆ... ฉะนั้น ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มพึงแยกขังจากผู้ต้องขังผู้ใหญ่" ซึ่งต่อมาประเทศไทย โดยการราชทัณฑ์ของประเทศไทย ได้นำเอาหลักการปฏิบัติเกี่ยวกับผู้กระทำผิดของสหประชาชาติมาใช้ในปี พุทธศักราช 2479 ได้มีพระราชบัญญัติราชทัณฑ์บังคับให้แยกผู้ต้องขังที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี และต้องโทษเป็นครั้งแรกออกจากผู้ต้องขังประเภทอื่น ๆ

เหตุที่ทั้งตัวบทกฎหมายและนโยบายของรัฐเน้นหนักในด้านการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่มเป็นกรณีพิเศษ เนื่องจากเห็นว่าผู้ต้องขังวัยหนุ่มส่วนมากมิได้กระทำความผิดด้วยการจงใจ หรือมีสันดานเป็นผู้ร้าย มูลเหตุแห่งการกระทำความผิดเกิดจากความไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ขาดความยับยั้งชั่งใจ มีความอ่อนไหวต่อสิ่งยั่วเย้าและไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้ การคุมขังผู้ต้องขังวัยหนุ่มไว้รวมกับผู้ต้องขังผู้ใหญ่ จะทำให้การอบรมฟื้นฟูแก้ไขให้กลับตนเป็นพลเมืองดีได้ยาก เนื่องจากมีการถ่ายทอดอาชญานิสัยระหว่างผู้ต้องขังด้วยกัน ทางกรมราชทัณฑ์ ได้ตระหนักและให้ความสนใจในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่มเป็นกรณีพิเศษและเพื่อให้เป็นไปตามกฎกระทรวงมหาดไทย ข้อ 51 ออกตามความในมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 ที่กำหนดว่า "นักโทษเด็ดขาดอายุต่ำกว่า 25 ปี ให้คำนึงถึงการศึกษาเป็นพิเศษ" และเพื่อประโยชน์ในการฝึกอบรมผู้ต้องขังกรมราชทัณฑ์จึงเรียกชื่อใหม่ว่า "ผู้กระทำผิดวัยหนุ่ม"

ซึ่งในอดีตนั้นผู้กระทำผิดที่ถูกศาลพิพากษาลงโทษแล้ว จะถูกส่งตัวมาคุมขังภายในเรือนจำตามกำหนดเวลาที่ศาลพิพากษาไว้ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อผู้กระทำผิดเหล่านี้ ต้องคุมขังไว้ไม่ให้หลบหนีไปก่อความเดือดร้อนแก่สังคม ผู้กระทำผิดที่ถูกส่งมาคุมขังรวมกันในเรือนจำ โดยไม่มีการจำแนกประเภทผู้กระทำผิดตามประเภท

ของความผิด อายุ หรือกำหนดโทษ ทำให้เกิดการถ่ายทอดนิสัยชั่วร้ายสู่บรรดาผู้กระทำผิดด้วยกัน เรือนจำกลายเป็นโรงเรียนผลิตอาชญากรรม (อดุล พิริยวิทย์, 2510: 22) ให้แก่ผู้กระทำผิดมากกว่าที่จะเป็นสถานที่ควบคุมเพื่อป้องกันและแก้ไขเพราะการเข้าอยู่ร่วมกันในที่จำกัด โดยไม่สามารถที่จะแยกคนดีและคนชั่วออกจากกันได้นั้น ย่อมเป็นการง่ายที่จะถ่ายทอดนิสัยชั่วร้ายให้แก่กัน การปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำผิดให้กลับตัวเป็นคนดีจึงทำได้ยาก หลายประเทศจึงได้นำเอาวิธีการแยกขังมาใช้ในเรือนจำ

การแยกขังผู้กระทำผิดเป็นสิ่งที่ควรจะทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กซึ่งกระทำความผิดเป็นครั้งแรก ถ้านำไปขังร่วมกับผู้กระทำผิดที่มีความชัดเจนในการประกอบอาชญากรรม หรือมีสันดานเป็นผู้ร้ายก็เท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้ และเป็นการถ่ายทอดสิ่งชั่วร้ายสู่กัน สัญญา ธรรมศักดิ์ ได้กล่าวว่า "อาชญากรรมที่เกิดจากบุคคลวัยรุ่นที่อายุยังไม่ถึงขีดเป็นผู้ใหญ่เต็มตัว ส่วนมากเป็นด้วยความพลั้งพลาด โดยเหตุที่คบค้าสมาคมกับคนทุจริตหรืออยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีการทุจริต จะต้องถือว่ามีโอกาสกลับตัวเป็นพลเมืองดีได้มากกว่าบุคคลจำพวกอื่น" การแยกผู้กระทำผิดวัยหนุ่มจึงมีความจำเป็นในการแก้ไขปรับปรุงสภาพจิตใจของผู้กระทำผิดที่มีอายุน้อย และยังเป็น การป้องกันอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในอนาคตด้วย

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ

คณะอนุกรรมการวิจัยความผิดฐานประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกายสภาวิจัยแห่งชาติ (2509) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สาเหตุการประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกาย โดยการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังที่เรือนจำกลางบางขวางซึ่งศาลพิพากษาลงโทษจำคุกตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ส่วนกรณีทำร้ายร่างกาย ซึ่งมีโทษต่ำก็จะส่งมาที่เรือนจำกลางคลองเปรม โดยสัมภาษณ์ผู้ต้องขังในความผิดดังกล่าวทุกคน จากการวิจัยสรุปได้ว่า

1. การกระทำผิดทางอาญาในคดีประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกายนั้น ผู้กระทำผิดมักกระทำด้วยความโกรธ อาฆาตพยาบาทและมีสภาพจิตใจไม่ปกติ โดยมีอาการทางจิตเป็นแรงผลักดันให้กระทำความผิด

2. ผู้กระทำผิดมักกระทำไปด้วยอารมณ์ การตัดสินใจผิดพลาดเพราะด้อยการศึกษา ส่วนผู้กระทำผิดโดยเจตนา นั้น มูลเหตุมาจากการตัดสินใจที่ผิดพลาด เพราะความโง่เขลาไร้การศึกษา โดยคิดว่าสิ่งที่ตนทำไปนั้นดีเหมาะสมแล้ว

3. ความยากจนมิได้เป็นมูลเหตุแห่งอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดความผิดฐานประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกายโดยตรง แต่ความยากจนทำให้ฐานะของตนด้อยลง การมีฐานะต่ำหรือการใช้ชีวิตในแหล่งสลัมเป็นผลทำให้เกิดคดีอาญาในความผิดดังกล่าวนี้ง่าย

4. อายุของผู้กระทำผิดนั้นอยู่ในวัยหนุ่มและวัยกลางคนมากที่สุด ส่วนในวัยชรา นั้นมีจำนวนน้อย

5. อาชญากรรมประเภทนี้เกิดขึ้นในชนบทมากกว่าในกรุงเทพมหานคร

6. การป้องกันอาชญากรรมประเภทนี้เห็นว่าการเพิ่มปริมาณตำรวจหรืออาวุธตลอดจนเทคนิคในการจับกุมนั้นไม่ได้ผลนัก ทางแก้ที่ดีที่สุดคือระดับการศึกษาของประชาชนสูงขึ้น มีศีลธรรม และวัฒนธรรมอันดี มีมาตรฐานแห่งการครองชีพสูงขึ้นจะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวนี้ได้

มณี ไชยกิจ (2521) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินบุคลิกภาพของผู้กระทำผิดวัยหนุ่มตามแบบซีพีไอ โดยศึกษาจากกลุ่มผู้กระทำผิดวัยหนุ่มจำนวน 323 คน และคนงานวัยหนุ่ม 100 คน ผลการศึกษาพบว่า บุคลิกภาพของผู้กระทำผิดวัยหนุ่มสูงกว่าบุคลิกภาพของคนงานวัยหนุ่มอย่างมีนัยสำคัญ บุคลิกภาพของผู้กระทำผิดต่อทรัพย์และผู้กระทำผิดทางเพศไม่แตกต่างกัน บุคลิกภาพของผู้กระทำผิดต่อชีวิต สูงกว่าบุคลิกภาพของคนงานวัยหนุ่ม บุคลิกภาพของผู้กระทำผิดต่อทรัพย์สูงกว่า บุคลิกภาพของคนงานวัยหนุ่ม บุคลิกภาพของผู้กระทำผิดทางเพศ สูงกว่าบุคลิกภาพของคนงานวัยหนุ่มอย่างมีนัยสำคัญ

โชติ ไทยยิ่ง (2528) ได้ทำการศึกษาสาเหตุการกระทำผิดของผู้กระทำผิดวัยหนุ่มในทัณฑสถานวัยหนุ่มบางเขน ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุการกระทำผิดของผู้กระทำผิดวัยหนุ่มส่วนใหญ่เกิดจากความต้องการแก้แค้น รองลงมา มีสาเหตุมาจากการมีเมฆาสุราขาดสติยังคิดและลำดับต่อมามีสาเหตุเนื่องมาจากประสงค์ต่อทรัพย์ ถูกใช้ จ้างวาน และกระทำไปด้วยความคึกคะนอง ลำดับสุดท้ายมีสาเหตุมาจากถูกเพื่อนชักชวน ระดับการศึกษาและระดับรายได้ของ

กระทำผิดวัยหนุ่มและของครอบครัวอยู่ในเกณฑ์ต่ำและมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิด นอก จากนี้ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มส่วนใหญ่มีพฤติกรรมชอบยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข

สุภาพ ทองรัตน์ (2531) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์สาเหตุการกระทำ ความผิดซ้ำของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม โดยศึกษาจากผู้ต้องขังอยู่ในเรือนจำกลางบางขวาง เรือนจำกลาง คลองเปรม เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร และเรือนจำพิเศษมีนบุรี จำนวน 264 คน พบว่า ผู้ต้องขังที่อาศัยอยู่กับบิดามารดากระทำผิดซ้ำน้อยที่สุด ผู้ต้องขังที่อาศัยอยู่กับญาติกระทำ ความผิดซ้ำมากที่สุด ผู้ต้องขังที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวแบบทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำกระทำผิดซ้ำ มากที่สุด ผู้ต้องขังที่ยอมรับว่าประสบการณ์ที่ได้รับจากสังคมมีส่วนผลักดันให้กระทำผิดกฎหมาย กระทำผิดซ้ำมากกว่าผู้ต้องขังที่ไม่ยอมรับว่าประสบการณ์ที่ได้รับจากสังคมมีส่วนผลักดันให้กระทำ ผิดกฎหมาย ผู้ต้องขังที่สูบบุหรี่กระทำผิดซ้ำมากกว่าผู้ต้องขังที่ไม่สูบบุหรี่ ผู้ต้องขังที่เป็นโสดกระทำ ผิดซ้ำมากที่สุด ผู้ต้องขังที่เป็นหม้ายกระทำผิดซ้ำน้อยที่สุด ผู้ต้องขังที่ต้องคดีแรกเกี่ยวกับทรัพย์สิน กระทำผิดซ้ำน้อยที่สุด ส่วนผู้ต้องขังที่กระทำความผิดในคดีแรกเกี่ยวกับคดียาเสพติด กระทำผิด ซ้ำมากที่สุด

พรณี ดรีรัตน์ประยูร (2537) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง อึดมโนทัศน์และความคาดหวังที่มีต่อครอบครัวของผู้ต้องขังวัยหนุ่มก่อนพ้นโทษ โดยศึกษาผู้ต้องขังวัยหนุ่มในทัณฑสถานวัย หนุ่มบางเขน รวมทั้งสิ้น 208 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีอายุ 21-25 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตภาคกลาง สถานภาพโสด จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กระทำความ ผิดคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินมากที่สุด สาเหตุที่กระทำผิดเนื่องจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และเมาสุรา ลักษณะครอบครัวบิดามารดาอยู่ร่วมกัน มีฐานะยากจน ต้องดิ้นรนหางานทำ แต่เนื่องจากยังอยู่ใน ช่วงวัยรุ่น ชอบเที่ยวเตร่ สนุกสนานตามเพื่อน ทำให้รายได้ไม่พอกับรายจ่าย ขาดความยับยั้งชั่งใจ ไม่คิดตัดสินใจให้รอบคอบจึงได้กระทำความผิด

ประกายจันทร์ สุนทรสร (2541) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญของผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิงกลาง โดย ได้ทำการศึกษาจากผู้ต้องขังหญิงจำนวน 117 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ต้องขังหญิงที่กระทำความ

ความผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ มีอายุขณะกระทำความผิดระหว่าง 26-35 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา สรรสแล้ว มีบุตร 1-2 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้ประมาณเดือนละ 3,000 บาท ไม่มีภาระหนี้สิน พักอาศัยอยู่กับสามี สัมพันธภาพในครอบครัวเข้าใจกันดี ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน และกระทำความผิดในคดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนามากที่สุดโดยกระทำเพียงคนเดียว ในบ้านหรือที่พักอาศัย ใช้ปืนหรือมีดเป็นอาวุธ กระทำความผิดโดยได้ไตร่ตรองไว้ก่อนและ มีสาเหตุส่วนใหญ่มาจากบันดาลโทสะ รongลงมา เนื่องจากต้องการทรัพย์

อายุขณะกระทำความผิด สถานภาพการสมรส ภูมิลำเนา บุคคลที่ผู้ต้องขังหญิงพักอาศัยอยู่ด้วยก่อนถูกจับกุม อาชีพของเพื่อนสนิท การเสพยาเสพติด และสาเหตุการกระทำผิดของผู้ต้องขังหญิงมีความสัมพันธ์กับการกระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับการกระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญแต่อย่างใด

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากต่างประเทศ

Fox (1985) ได้ร่วมกับคณะกรรมการเรือนจำของประเทศอังกฤษ ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง " The English Prison and Borstel System "(London:William Clowes and Sons, Limited, 1952) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่ถูกขังรวมกับผู้ต้องขังทั่วไป แล้วรายงานผลว่า

1. ผู้กระทำผิดอายุระหว่าง 16-21 ปี ที่ต้องโทษคุมขังมีจำนวนมาก
2. ผู้กระทำผิดเหล่านี้ เมื่อได้รับการปลดปล่อยพ้นโทษแล้ว กลับมีสภาพเลวร้ายยิ่งกว่าก่อนถูกคุมขังในเรือนจำ
3. ผู้กระทำผิดติดนิสัย หรือมีสันดานเป็นผู้ร้าย ส่วนมากมีอายุระหว่าง 16-21 ปี

จากรายงานของคณะกรรมการเรือนจำ แสดงให้เห็นถึงผลเสียในการขังผู้กระทำผิดวัยหนุ่มรวมกับผู้ต้องขังผู้ใหญ่ จึงได้มีการทดลองแยกขังผู้กระทำผิดวัยหนุ่มออกจากผู้ต้องขังผู้ใหญ่ขึ้นเป็นครั้งแรกที่เรือนจำเบ็ดฟอร์ด (Bedford Prison) ซึ่งปรากฏว่า ได้รับผลดีในการฝึกอบรมและแก้ไขผู้กระทำผิดวัยหนุ่มให้กลับตัวเป็นพลเมืองดี ซึ่งต่อมาในปี ค.ศ.1908 จึงได้มีพระราชบัญญัติ

ป้องกันอาชญากรรม ค.ศ.1908 ให้จัดตั้งสถานอบรมบอสตัน (Boston Institution) ขึ้นเพื่อควบคุม และฝึกอบรม ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มอายุระหว่าง 16 - 23 ปี ซึ่งต้องโทษจำคุกเป็นครั้งแรก โดยไม่มีกำหนดโทษที่แน่นอนตายตัว เพียงแต่กำหนดระยะเวลาควบคุมทั้งสิ้นไม่เกิน 4 ปี โดยให้นับระยะเวลาที่ถูกควบคุมในสถานฝึกอบรมและเวลาที่ได้รับการพักการลงโทษด้วย ผลปรากฏว่าสถิติ ผู้กระทำผิดที่ได้รับการปลดปล่อยจากสถานฝึกอบรมบอสตันในช่วงระยะเวลา 25 ปี ปรากฏว่าผู้ได้รับการปลดปล่อยประพฤติดังกล่าวกลับเป็นพลเมืองดีได้ตลอดรอดฝั่งถึงร้อยละ 65 - 80

โดยที่การดำเนินงานของระบบบอสตัน ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จึงได้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าเป็นแบบอย่างของการแก้ไขปรับปรุงผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่ดี ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 1 สันนิบาตชาติได้จัดตั้งคณะกรรมการมาธิการว่าด้วย การลงโทษระหว่างประเทศ (International Penal and Penitentiary Committee) ได้ร่างข้อบังคับสำหรับนักโทษ ปี ค.ศ.1935 ได้วางหลักปฏิบัติเกี่ยวกับกระทำผิดที่เป็นเด็กว่า " นักโทษวัยรุ่นควรให้อยู่ต่างหากจากนักโทษผู้ใหญ่เสมอการปฏิบัติต่อนักโทษวัยรุ่น ควรจัดให้เป็นพิเศษโดยเน้นหนักในการมุ่งส่งเสริมการศึกษา และอุปนิสัยใจคอโดยทั่วไป "

Healy and Benedict (1941) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง " Criminal Youth and Borstal System " โดยศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดวัยหนุ่มในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศแรกที่ปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดวัยหนุ่มในระบบกึ่งวันตามหลักทัศนวิทยา โดยการ จัดตั้งสถานฝึกอบรม " เอมีรา " (Emila Reformatory) ขึ้นในรัฐนิวยอร์ก ในปี ค.ศ.1876 เพื่อใช้เป็นสถานที่ควบคุมฝึกอบรม ผู้กระทำผิดวัยหนุ่ม ที่มีอายุระหว่าง 16 - 30 ปี ซึ่งเป็นการกระทำผิดครั้งแรกไม่ได้กำหนดโทษไว้แน่นอนตายตัว แต่จำกัดอัตราโทษขั้นสูงไว้ไม่เกิน 4 ปี และใช้ระบบการให้คะแนนความประพฤติ ความขยันหมั่นเพียรและผลการศึกษาอบรมเป็นแนวทางในการพิจารณาปลดปล่อย การฝึกอบรมผู้กระทำผิดวัยหนุ่มตามระบบนี้ได้รับผลดีในระยะแรก โดยช่วยเหลือผู้กระทำผิดวัยหนุ่มให้ได้กลับตนเป็นพลเมืองดีได้เป็นจำนวนมาก แต่ต่อมากการหย่อนนินยและการไร้สมรรถภาพของเจ้าหน้าที่ผู้บริหารทำให้ระบบการฝึกอบรมผู้กระทำผิดวัยหนุ่มไม่ประสบความสำเร็จ ผู้กระทำผิดที่ได้รับการปลดปล่อยได้กระทำผิดซ้ำถึงร้อยละ 80

Ferdinand (1970) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความแปรผันของประชากรกับอาชญากรรม ในประเทศสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่ปี ค.ศ.1950 - 1965 เกี่ยวกับการอพยพชาวชนบทเข้าเมืองกับการ กระทบความผิดในคดีสำคัญพบว่า คดีต่าง ๆ เพิ่มขึ้นจาก ปี ค.ศ.1950 คือ คดีฆ่าคนตายโดย เจตนา คดีฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา คดีข่มขืน ปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย คดีลักทรัพย์ ในเคสสถาน และคดีลักทรัพย์ธรรมดา ตามลำดับ ในด้านอายุของคนร้ายที่ถูกจับกุมได้แบ่งออก เป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี และกลุ่มอายุสูงกว่า 25 ปี โดย พบว่า อายุต่ำกว่า 25 ปี มีอัตราในการกระทบความผิดในคดีสำคัญดังกล่าวข้างต้น ในอัตราสูงสุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้ คือ.-

ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ได้แก่

1. ปัจจัยด้านตัวผู้กระทำผิด
2. ปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม
3. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ
4. ปัจจัยด้านครอบครัว

ตัวแปรตาม (Dependent variable) ได้แก่

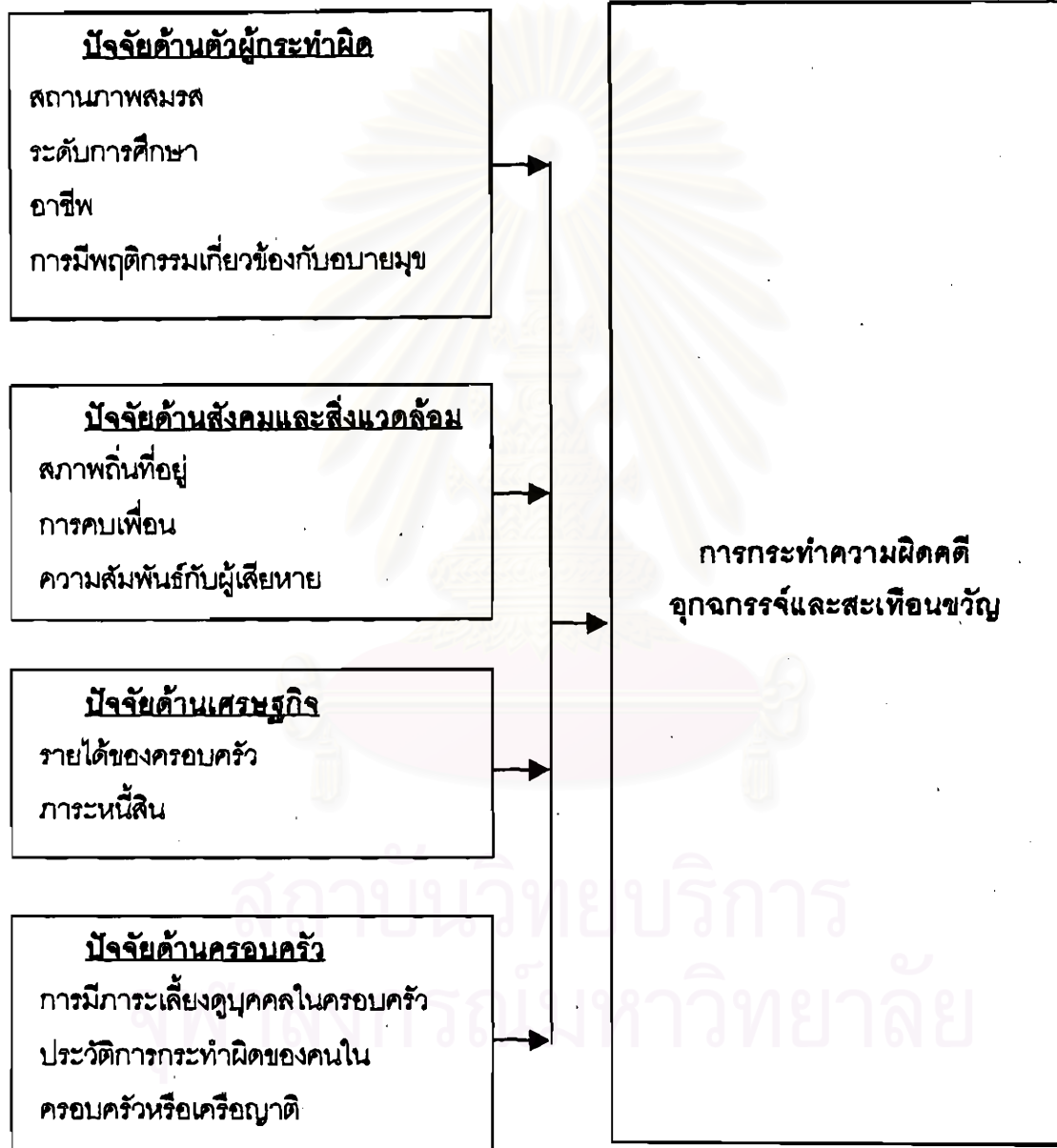
การกระทำความผิดคดีอุกฉกรรจ์และละเมิดขวัญของผู้กระทำผิดวัยหนุ่มในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ระดับความรุนแรง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้หมายความถึง อัตราโทษของผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่ศาลพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุของการกระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญของผู้ที่อยู่ในวัยหนุ่ม

ตัวแปรอิสระ (Independent variables)

ตัวแปรตาม (Dependent variable)

2.10 สมมติฐานการวิจัย

จากแผนภาพที่ 2 ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม สามารถกำหนดเป็นสมมติฐานไว้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 : ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่ยังโสดจะกระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญในระดับที่มีความรุนแรงสูงมากกว่าผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่มีครอบครัวแล้ว

สมมติฐานข้อที่ 2 : ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่มีการศึกษาต่ำจะกระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญในระดับที่มีความรุนแรงสูงมากกว่าผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่มีการศึกษาสูง

สมมติฐานข้อที่ 3 : ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่ไม่ได้ประกอบอาชีพจะกระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญในระดับที่มีความรุนแรงสูงมากกว่าผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่ประกอบอาชีพ

สมมติฐานข้อที่ 4 : ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับอบายมุขจะกระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญในระดับที่มีความรุนแรงสูงมากกว่าผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่ไม่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับอบายมุข

สมมติฐานข้อที่ 5 : ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่อยู่ในสภาพแวดล้อมบริเวณที่อยู่อาศัยที่มีการกระทำผิดจะกระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญในระดับที่มีความรุนแรงสูงมากกว่า ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่อยู่ในสภาพแวดล้อมบริเวณที่อยู่อาศัยที่ไม่มีการกระทำผิด

สมมติฐานข้อที่ 6 : ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่คบเพื่อนซึ่งเคยกระทำผิดจะกระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญในระดับที่มีความรุนแรงสูงมากกว่าผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่คบเพื่อนที่ไม่เคยกระทำความผิด

สมมติฐานข้อที่ 7 : ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับผู้เสียหายจะกระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญในระดับที่มีความรุนแรงสูงมากกว่าผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่ไม่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับผู้เสียหาย

สมมติฐานข้อที่ 8 : ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่มีรายได้ครอบครัวต่ำจะกระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญในระดับที่มีความรุนแรงสูงมากกว่าผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่มีรายได้ครอบครัวสูง

สมมติฐานข้อที่ 9 : ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่มีภาระหนี้สินจะกระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญในระดับที่มีความรุนแรงสูงมากกว่าผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่ไม่มีภาระหนี้สิน

สมมติฐานข้อที่ 10 : ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่มีภาระเลี้ยงดูคนในครอบครัวจะกระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญในระดับที่มีความรุนแรงสูงมากกว่าผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่ไม่มีภาระเลี้ยงดูคนในครอบครัว

สมมติฐานข้อที่ 11 : ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่มีคนในครอบครัวหรือเครือญาติมีประวัติการกระทำผิดจะกระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญในระดับที่มีความรุนแรงสูงมากกว่าผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่ไม่มีคนในครอบครัวหรือเครือญาติมีประวัติการกระทำผิด

2.11 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

(1) ผู้กระทำผิดวัยหนุ่ม หมายถึง ผู้ต้องขังชายที่กระทำผิดอาญาครั้งแรกที่มีอายุระหว่าง 18 - 25 ปี เป็นผู้กระทำความผิดเป็นครั้งแรก คดีเด็ดขาดแล้ว และไม่ใช่วัยเยาว์ (กฎกระทรวงมหาดไทย, 2480: 236 – 237) ซึ่งต้องโทษคุมขังอยู่ในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง

(2) กระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ หมายถึง การกระทำความผิดกฎหมายอาญาในฐานะความผิดดังต่อไปนี้ ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ ลักพาเรียกค่าไถ่ และวางเพลิง ถือเป็นคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญตามระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะที่ 18 บทที่ 1 ข้อ 460

แต่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะทำการศึกษาวิจัยเฉพาะคดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา คดีปล้นทรัพย์ และคดีชิงทรัพย์ เท่านั้น มิได้ศึกษาคดีลักพาเรียกค่าไถ่ และคดีวางเพลิง

2.1 **ระดับความรุนแรง** หมายถึง อัตราโทษของผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่ศาลพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ก่อนมีการลดหย่อนผ่อนโทษโดยที่

2.1.1 **ระดับความรุนแรงสูง** หมายถึง ระดับของอัตราโทษที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่กระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะท้อนขวัญสูงกว่าค่าเฉลี่ยของอัตราโทษจำคุกของผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่กระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะท้อนขวัญของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2.1.2 **ระดับความรุนแรงต่ำ** หมายถึง ระดับของอัตราโทษที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่กระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะท้อนขวัญต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของอัตราโทษจำคุกของผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่กระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์และสะท้อนขวัญของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2.2 **ลักษณะการกระทำความผิด** หมายถึง ฐานความผิดที่ศาลพิพากษาเสร็จเด็ดขาดว่า ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มได้กระทำความผิดฐานใดที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งประกอบด้วย

2.3.1 คดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา

2.3.2 คดีปล้นทรัพย์

2.3.3 คดีชิงทรัพย์

(3) **สถานภาพการสมรส** หมายถึง การมีครอบครัวหรือไม่มีครอบครัวของผู้กระทำผิดวัยหนุ่ม

3.1 **มีครอบครัวแล้ว** หมายถึง ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มมีครอบครัวเป็นของตนเองจะมีบุตรร่วมกันหรือไม่ก็ตาม

3.2 **ยังโสด** หมายถึง ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่ยังไม่มีภรรยาหรือบุตร

(4) ระดับการศึกษา หมายถึง การได้รับการศึกษาของผู้กระทำผิดวัยหนุ่ม

4.1 การศึกษาดำ หมายถึง ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่มีการศึกษาดำกว่าการศึกษาในระดับการศึกษาภาคบังคับ คือ ได้รับการศึกษาดำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และหมายความรวมถึงผู้ที่ไม่เคยได้รับการศึกษามาก่อน

4.2 การศึกษาสูง หมายถึง ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่ได้รับการศึกษาตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 1 ขึ้นไป

(5) อาชีพ หมายถึง งานสุจริตที่ทำและมีรายได้เป็นหลักประกันเป็นรายวันหรือรายเดือนก่อนและขณะกระทำความผิด

5.1 มีอาชีพ หมายถึง ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มมีหน้าที่การงานและมีรายได้จากการทำงานเป็นประจำทุกวันหรือทุกเดือน

5.2 ไม่มีอาชีพ หมายถึง ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่ไม่มีงานประจำทำ รวมถึงที่อยู่ในระหว่างการหางานทำ

(6) พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุข หมายถึง การกระทำของผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็นอบายมุข โดยจะกระทำเองหรือเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่กับสิ่งที่ถือได้ว่าเป็นอบายมุข ใน ความหมายโดยทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย การดื่มสุรา สูบบุหรี่ เล่นการพนัน เสพยาสีเสพติดให้โทษ และเที่ยวเตร่ในเวลากลางคืน โดยในที่นี้หมายความถึงผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่มีพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้นเป็นประจำ

6.1 มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุข หมายถึง ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่มีพฤติกรรมชอบข้องเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นอบายมุขในความหมายโดยทั่วไป

6.2 ไม่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอบายมุข หมายถึง ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่ไม่ชอบเข้าไปข้องเกี่ยวกับอบายมุข

(7) สภาพแวดล้อมบริเวณที่อยู่อาศัย หมายถึง สิ่งแวดล้อมใกล้เคียงกับสถานที่พักอาศัยประจำของผู้กระทำผิดวัยหนุ่ม โดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

7.1 สภาพแวดล้อมบริเวณที่อยู่อาศัยมีการกระทำผิด หมายถึง ประชากรที่พักอาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงกับที่พักอาศัยประจำของผู้กระทำผิดวัยหนุ่มมีการกระทำความผิดในคดีอาญา และถูกจับกุมดำเนินคดีเป็นประจำ

7.2 สภาพแวดล้อมบริเวณที่อยู่อาศัยที่ไม่มีการกระทำผิด หมายถึง ประชากรที่พักอาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงกับที่พักอาศัยประจำของผู้กระทำผิดวัยหนุ่ม มีการกระทำความผิดอาญาน้อยหรือไม่มีปรากฏเลย

(8) การคบเพื่อน หมายถึง การคบหาสมาคมกับบุคคลอื่นนอกจากบุคคลในครอบครัว

8.1 การคบเพื่อนที่เคยการกระทำผิด หมายถึง การที่ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มคบเพื่อนที่กระทำหรือเคยกระทำความผิดกฎหมายอาญา โดยจะถูกจับกุมตัวดำเนินคดีหรือไม่ก็ตาม

8.2 การคบเพื่อนที่ไม่เคยกระทำผิด หมายถึง การที่ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มคบเพื่อนที่ไม่เคยกระทำความผิดกฎหมายอาญา

(9) ความสัมพันธ์กับผู้เสียหาย หมายถึง การที่ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มเคยรู้จักและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เสียหายก่อนที่จะลงมือกระทำการความผิด

9.1 มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับผู้เสียหาย หมายถึง ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มที่ทราบข้อมูลของผู้เสียหายและรู้จักหรือมีความคุ้นเคยกับผู้เสียหาย

9.2 ไม่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับผู้เสียหาย หมายถึง ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มไม่เคยรู้จักหรือคุ้นเคยกับผู้เสียหายมาก่อน

(10) รายได้ของครอบครัว หมายถึง เงินที่ได้รับจากการทำงานในรอบวันหรือรอบเดือนของผู้กระทำผิดวัยหนุ่มและบุคคลในครอบครัว

10.1 รายได้ของครอบครัวต่ำ หมายถึง รายได้ของสมาชิกทุกคนในครอบครัวของผู้กระทำผิดวัยหนุ่ม รวมแล้วต่ำกว่า 4,710 บาทต่อเดือน (กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม, 2539)

10.2 รายได้ของครอบครัวสูง หมายถึง รายได้ของสมาชิกทุกคนในครอบครัวของผู้กระทำผิดวัยหนุ่มรวมกันแล้วมีจำนวนเงินตั้งแต่ 4,710 บาทต่อเดือนขึ้นไป

(11) ภาระหนี้สิน หมายถึง การที่ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มมีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายจำเป็นจะต้องกู้ยืมเงินจากบุคคลอื่น และมีกำหนดนัดที่จะต้องชดใช้คืน

11.1 มีภาระหนี้สิน หมายถึง มีหน้าที่ผูกพันจะต้องนำเงินไปชำระให้แก่บุคคลอื่น ในระยะเวลาที่กำหนดนัด

11.2 ไม่มีภาระหนี้สิน หมายถึง ไม่มีหน้าที่ผูกพันจะต้องนำเงินไปชำระให้แก่บุคคลอื่น

(12) การมีภาระเลี้ยงดูบุคคลในครอบครัว หมายถึง การที่ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ภายในครอบครัว โดยเป็นผู้มีหน้าที่หลักในการหาเลี้ยงครอบครัวด้วยตนเองโดยไม่มีบุคคลอื่นช่วยเหลือหรือมีสมาชิกในครอบครัวอย่างน้อยหนึ่งคนซึ่งยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เช่น เด็ก คนพิการ คนชรา รวมทั้งสิ้นสมาชิกในครอบครัวไม่มีรายได้ที่ต้องเลี้ยงดู

12.1 มีภาระเลี้ยงดูบุคคลในครอบครัว หมายถึง ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวของตน

12.2 ไม่มีภาระเลี้ยงดูบุคคลในครอบครัว หมายถึง ผู้กระทำผิดวัยหนุ่มไม่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายใด ๆ ภายในครอบครัวของตนนอกจากตนเอง

(13) ประวัติการกระทำผิดของบุคคลในครอบครัวหรือเครือญาติ หมายถึง การที่บุคคลในครอบครัวหรือเครือญาติของผู้กระทำผิดวัยหนุ่มเคยกระทำความผิดกฎหมายอาญาและถูกจับกุมดำเนินคดีตามกฎหมาย

13.1 บุคคลในครอบครัวหรือเครือญาติมีประวัติการกระทำผิด หมายถึง บุคคลในครอบครัวหรือญาติของผู้กระทำผิดวัยหนุ่มเคยกระทำผิด และถูกจับกุมดำเนินคดี

13.2 บุคคลในครอบครัวหรือเครือญาติไม่มีประวัติการกระทำผิด หมายถึง บุคคลในครอบครัวหรือญาติของผู้กระทำผิดวัยหนุ่มไม่เคยกระทำความผิดกฎหมายอาญา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย